

**KOHËZGJATJA E
ARSYESHME E
PROCEDURËS:
PËRMBLEDHJE E
PRAKTIKËS
GJYQËSORE TË
GJYKATËS EVROPIANE
PËR TË DREJTAT E
NJERIUT**

Përgatitur nga
Maria Filatova

2021

KOHËZGJATJA E
ARSYESHME E
PROCEDURËS:
**PËRMBLEDHJE E
PRAKTIKËS
GJYQËSORE TË
GJYKATËS EVROPIANE
PËR TË DREJTAT
E NJERIUT**

Përgatitur nga

Maria Filatova

2021

Ky publikim është përgatitur në kuadër të Projektit për Përmirësimin e Mbrojtjes së Standardeve Evropiane të të Drejtave të Njeriut nga Gjykata Kushtetuese e Kosovës*

Titulli origjinal:
Reasonable Time of Proceedings:
Compilation of Case-Law of The
European Court of Human Rights
(Versioni anglisht)

Teksti u përpilua dhe përdoret me lejen e Këshillit të Evropës. Ky dokument është botuar në marrëveshje me Këshillin e Evropës, por nën përgjegjësinë e vetme të përkthyesit.

Mendimet e shprehura në këtë botim janë përgjegjësi e autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht politikën zyrtare të Këshillit të Evropës.

Riprodhimi i ekstrakteve (deri në 500 fjalë) është i autorizuar, përveç nëse përdoret për qëllime komerciale për sa kohë ruhet integriteti i tekstit, ekstrakti nuk përdoret jashtë konteksti, nuk ofron informacion jo të plotë ose ndryshe nuk e çorienton lexuesin për nga natyra, qëllimi ose përmbajtja e tekstit. Teksti burimor duhet të referohet si vijon "© Këshilli i Evropës, viti i botimit". Të gjitha kërkesat tjera në lidhje me riprodhimin / përkthimin e dokumentit të plotë ose një pjese të dokumentit, duhet t'i drejtohen Drejtorisë së Komunikimit, Këshilli i Evropës (F-67075 Strasbourg Cedex ose publishing@coe.int).

E gjithë korrespondenca tjetër në lidhje me këtë botim duhet t'i drejtohet Divizionit Nacional të Zbatimit të të Drejtave të Njeriut, Departamenti i Politikës dhe Bashkëpunimit për të Drejtat e Njeriut, Drejtoria e të Drejtave të Njeriut, Drejtoria e Përgjithshme e të Drejtave të Njeriut dhe Sundimi i Ligjit.

Faqosja dhe dizajni i kopertinës
Ylber Cërvadiku

Fotografitë © Shutterstock.com

Council of Europe Publishing
F-67075 Strasbourg Cedex
<http://book.coe.int>

© Këshilli i Evropës, 2021

Shtypur nga

*Të gjitha referencat ndaj Kosovës në këtë tekst, qoftë në kuptim të territorit, institucioneve apo popullatës duhet të kuptohen në pajtim të plotë me Rezolutën 1244 të Këshillit të Sigurimit të Organizatës së Kombeve të Bashkuara dhe pa paragjykuar statusin e Kosovës.

Përmbajtja

HYRJE	5
I. PASQYRË E PËRGJITHSHME	8
1. Çka duhet nënkuptuar me 'kohëzgjatje të arsyeshme të procedurës'?	8
2. Kur dhe ku aplikohet standardi i kohëzgjatjes së arsyeshme?	12
3. Kush mund të pretendojë se është viktimë e shkeljes së standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme?	13
II. CILAT PERIUDHA SHQYRTOHEN GJATË VLERËSIMIT TË KOHËZGJATJES SË ARSYESHME?	16
1. Procedurat civile	16
2. Procedurat penale	22
III. KRITERET E ZBATUESHME PR VLERËSIMIN E KOHËZGJATJES SË ARSYESHME TË PROCEDURËS	30
1. Hyrje	30
2. Kriteret lidhur me natyrën e rastit	31
3. What is at stake in the proceedings for the applicant?	45
4. Kohëzgjatja e gjithmbarshme e procedurës. Vlerësim i përgjithshëm i rastit.	49
SHTOJCA 1: SHEMAJ TË KOHËZGJATJES SË PROCEDURËS	52
I. Raste penale, periudha të gjata (> 5 vite)	52
II. Raste civile, periudha të gjata (> 6 vite)	54

Cili është qëllimi i kësaj përmbledhjeje?

Kjo përmbledhje ka për synim që të sigurojë aplikimin më të lehtë të standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurës. E njëjta ka për qëllim të qartësojë garancitë themelore procedurale dhe mënyrën e shfrytëzimit të tyre. Njëkohësisht, përmbledhja mëton të identifikojë faktorët që ndikojnë në kohëzgjatjen e procedurave ligjore dhe të përshkruajë disa prej mekanizmave që parandalojnë vonesat në zhvillimin e procedurave gjyqësore, përfshirë ato që rezultojnë nga sjellja mashtruese e individëve të përfshirë në rast dhe personave tjerë.

Kjo përmbledhje mund të jetë e dobishme për juristë që merren me mbrojtjen e të drejtave të njeriut nëpër procedura gjyqësore.

Pyetjet që duhet përgjigjur kur flitet për kohëzgjatjen e procedurës janë të grupuara në kategoritë vijuese:

- **Periudha që shqyrtohet për qëllime të vlerësimit të kohëzgjatjes së arsyeshme**
- **Kriteret që aplikohen për vlerësimin e kohëzgjatjes së procedurave**
- **Efekti i kohëzgjatjes së procedurës mbi të drejtat tjera**

I. PASQYRË E PËRGJITHSHME

1. Çka duhet nënkuptuar me ‘kohëzgjatje të arsyeshme të procedurës’?

Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut (më tej “Konventa”)¹

Neni 6 – “E drejta për gjykim të drejtë”

“ 1. Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, e cila do të vendosë si për mosmarrëveshjet në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile, ashtu edhe për bazueshmërinë e çdo akuze penale në ngarkim të tij. Vendimi duhet të jepet publikisht, por prania në sallën e gjykatës mund t’i ndalohej shtypit dhe publikut gjatë tërë procesit ose gjatë një pjese të tij, në interes të moralit, të rendit publik ose sigurisë kombëtare në një shoqëri demokratike, kur kjo kërkohet nga interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve në proces ose në shkallën që çmohet tepër e nevojshme nga gjykata, kur në rrethana të veçanta publiciteti do të dëmtojte interesat e drejtësisë [...]”

Neni 13 – “E drejta për mjet juridik efektiv”

“ Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare.”

Kohëzgjatja e arsyeshme e procedurës është një nga garancitë procedurale të të drejtës për gjykim të drejtë, të mishëruar në Nenin 6 § 1 të Konventës.

Siç theksohet në Raportin e Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë, «duket e domosdoshme që sistemeve gjyqësore tu caktohet një qëllim i ri: procedimi i të gjitha rasteve brenda një afati optimal dhe të parashikueshëm kohor»².

1 Titulli zyrtar i këtij dokumenti është “Konventa për të Drejtat e Njeriut dhe Liritë Themelore” e datës 4 nëntor 1950. Megjithatë, emërtimi “Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut” shfrytëzohet zakonisht për arsye praktike, për ta dalluar atë nga dokumentet tjera të ngjashme, siç janë Konventa Amerikane për të Drejtat e Njeriut, e datës 22 nëntor 1969.

2 Synimi i ri i sistemeve gjyqësore: procedimi i çdo rasti brenda një kohe optimale dhe të parashikueshme; CEPEJ(2004)19REV2, p. 3.

I.
PASQYRË E
PËRGJITHSHME

Stërzgjatja e procedurës është problem i madh në shumicën e shteteve anëtare³. Kjo mbetet një nga shkeljet më të shpeshta të Nenit 6 § 1 të Konventës⁴.

Një sërë dokumentesh të KE-së fokusohen në çështjen e pajtueshmërisë me standardin e kohëzgjatjes dhe mjetet juridike të mundshme për të siguruar atë, për shembull:

- **Komisioni Evropian për Eficiencë të Drejtësisë (KEED, org. CEPEJ): Kohëzgjatja e procedurave gjyqësore në shtetet anëtare të Këshillit Evropës bazuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (CEPEJ(2018)26)**
- **Komisioni i Venedikut RAPORT MBI EFEKTIVITETIN TË MJETEVE JURIDIKE KOMBËTARE LIDHUR ME STËRZGJATJEN E PROCEDURËS i vitit 2007**

Bilanci i vlerave

Koncepti i kohëzgjatjes së arsyeshme reflektohet në një baraspeshim optimal mes kohëzgjatjes së procedurës dhe cilësisë së ekzaminimit të rastit.

Ekzaminimi i plotë dhe gjithëpërfshirës nga gjykata i rrethanave të rastit sa i përket pajtueshmërisë së procedurës me të drejtat procedurale të palëve gjithmonë kërkon shumë kohë.

Për të balancuar si më sipër, koncepti i kohëzgjatjes së arsyeshme bazohet në qasjen individuale ndaj rastit. Kjo qasje duhet të bazohet në kritere si:

- **Kompleksiteti i rastit**
- **Sjellja e palëve**
- **Veprimet e gjykatës në fjalë dhe autoriteteve tjera të përfshira në proces**
- **Rëndësia e rastit për paditësin**

Siç theksohet nga Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në vijim GJEDNJ ose Gjykata) në rastin **Kurzac kundër Polonisë (Nr. 31382/96)**:

“ arsyeshmëria e kohëzgjatjes së procedurës duhet të vlerësohet në frymën e rrethanave të posaçme të rastit dhe duke marrë parasysh kriteret e përcaktuara në praktikën gjyqësore të Gjykatës, në veçanti kompleksitetin e rastit, sjelljen e parashtruesit të kërkesës dhe të autoriteteve relevante dhe rëndësinë e objektit të trajtuar në procedurë”⁵

Këto kritere janë trajtuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës dhe janë analizuar në detaje në Pjesën

³ Po aty.

⁴ Sipas Raportit të CEPEJ të vitit 2018, dështimi për t'iu përmbajtur standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme u rangua në vendin e dytë nga 24 shkeljet më të shpeshta të Konventës në vitin 2012 dhe 2013, ndërsa ra në vendin e pestë në vitet 2014, 2015 dhe 2016.

⁵ Para. 30, Kurzac kundër Polonisë.

Il më poshtë.

Kohëzgjatja e arsyeshme dhe efikasiteti i organizimit gjyqësor

Ekziston edhe një dimension tjetër i kërkesës për “kohëzgjatje të arsyeshme”. Gjykata e konsideron kohëzgjatjen e tepruar të procedurave si mjet për dëshmimin e funksionimit të dobët të sistemit gjyqësor.

Sipas praktikës gjyqësore të zhvilluar në rastin *Zimmermann dhe Steiner kundër Zvicrës* (Nr. 8737/79):

“ Konventa vë obligim mbi Shtetet Kontraktuese që të organizojnë sistemet e tyre juridike asisoj që t’i mundësojnë gjykatave veprimin në pajtueshmëri me kërkesat e Neni 6 § 1 (Neni 61) përfshirë edhe realizimin e gjykimit brenda “një afati të arsyeshëm”

Shteti do të konsiderohet përgjegjës jo vetëm për vonesat e paarsyeshme në procedura. Është gjithashtu detyrë e shtetit që të përmirësojë gjendjen e gjyqësorit ose ta përshtatë sistemin asisoj që t’i ndihmojë gjyqësorit në përballje me raste të pazgjadhura dhe repetitive. Shteti gjithashtu do të konsiderohet përgjegjës për të gjitha gabimet në organizimin e gjyqësorit të vet që u kontribuojnë vonesave të panevojshme në zhvillimin e procedurave.

“ Fakti që shtetet ankohen dhe e japin si arsye të vonesës numrin e madh të lëndëve të pazgjadhura nuk i shfajëson autoritetet nga përgjegjësia që kanë për vonesa në zhvillimin e procedurës”⁶

Në pajtim me parimin e subsidiaritetit të mishëruar në Konventë, çështja e zgjatjes së tepërt të procedurave duhet të trajtohet fillimisht nga gjykatat vendore.

Në rastin *Kudla kundër Polonisë* (Nr. 30210/96) Gjykata ka vërtetuar ekzistimin e një lidhjeje sistematike të së drejtës për gjykim të drejtë brenda një afati të arsyeshëm nga Neni 6 § 1 i Konventës me të drejtën për mjet efektiv juridik nga Neni 13 i saj:

“ 155. Nëse Neni 13 i Konventës [...] interpretohet si nen që nuk aplikohet në të drejtën për gjykim brenda një afati të arsyeshëm, që mbrohet me nenin 6 § 1 [të Konventës] individët sistematikisht do të detyrohen t’i referojnë në Gjykatë ankesat të cilat përndryshe do të adresoheshin fillimisht nga sistemi juridik i vendit, gjë që duhet bërë sipas opinionit të Gjykatës. Nga këndvështrimi i funksionimit efektiv afatgjatë, edhe në nivel kombëtar edhe atë ndërkombëtar, skema e krijuar nga Konventa për mbrojtjen e të drejtave të njeriut do të dobësohet.

156. Marrë parasysh si më sipër, Gjykata konsideron se interpretimi i saktë i Neni 13 është se dispozita e tij garanton mjet efektiv juridik para

6 Aplikimi i standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme në Serbi, f.17. Në dispozicion online në faqen: <https://rm.coe.int/16806f0e8c>

autoriteteve vendore për shkeljet e pretenduara të Nenit 6 § 1 që kanë të bëjnë me shqyrtimin e rastit brenda një afati të arsyeshëm.”

Ky qëndrim i Gjykatës mbi marrëdhënien mes Nenit 6 § 1 dhe Nenit 13 u përpunua edhe më tej në raste tjera:

Lukenda kundër Sllovenisë (Nr. 23032/02)

“ 86. Gjykata thekson se standardet e Nenit 13 kërkojnë nga palët e Konventës që të garantojnë mjete juridike të cilat u mundësojnë autoriteteve vendore vlerësimin e substancës së ankesës relevante të ndërlidhur me Konventën, dhe që të ofrojnë zgjidhje përkatëse, edhe pse Shtetet Anëtare gëzojnë një nivel të diskrecionit sa i përket mënyrës se si do t’u përmbahen obligimeve të tyre lidhur me këtë dispozitë (shih Chahal, të cituar më lartë, f. 1869–70, § 145).

87. Në rastin aktual, Qeveria ka dështuar në përcaktimin që një veprim administrativ, një kërkesë në procedurë kontestimore, një kërkesë për revizion apo një ankesë administrative të mund të konsiderohet mjet efektiv juridik (shih paragrafët 47–65 më sipër). Për shembull, kur një individ inicion një veprim administrativ me të cilin pretendohet një shkelje e të drejtave të tij ose saj për gjykim brenda një afati të arsyeshëm, ndërsa procedura në fjalë ende është e pazgjidhur, ai ose ajo mund të presë me arsye që gjykata administrative të merret me substancën e ankesës. Megjithatë, nëse procedura kryesore përfundon para se individit t’i jepet kjo mundësi, gjykata e shpall veprimin të pavlefshëm. Përfundimisht, Gjykata gjithashtu ka konstatuar se tërësia e gjithmbarshme e mjeteve juridike në rrethana të këtyre rasteve nuk përbën mjet juridik efektiv.

88. Rrjedhimisht, konstatohet shkelje e Nenit 13 të Konventës.”

Shkeljet e standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurës trajtohen me dy lloje të mjeteve juridike: parandaluese dhe kompensuese. Mekanizmat që kufizohen vetëm në kompensim zakonisht janë tepër të dobët dhe të pamjaftueshëm për ta trajtuar thelbin e problemit. Kombinimi i të dy llojeve të mjeteve juridike është i dëshirueshëm si format ideal që mundëson zgjidhjen e problemit thelbësor të vonësive të tepërta.⁷

Si përmbyllje, mjetet juridike që mbrojnë të drejtën për gjykim brenda një afati të arsyeshëm kohor duhet të jenë efektive. Kjo do të thotë që gjykatat vendore mund të “korrigjojnë substancialisht” procedurat gjyqësore të stërzgjatura në favor të parashtruesit të kërkesës.

⁷ Shih Rekomandimin Rec(2004)6 të Komitetit të Ministrave për Shtetet Anëtare mbi avancimin e mjeteve juridike vendore (miratuar më 12 maj 2004).

2. Kur dhe ku aplikohet standardi i kohëzgjatjes së arsyeshme?

Sipas Nenit 6 § 1 të Konventës, e drejta për gjykim brenda një afati të arsyeshëm mund të shfrytëzohet në lidhje me përcaktimin e obligimeve dhe të drejtave civile të individit apo në rast të çfarëdo ngarkese penale të vënë mbi të në procedura penale.

Megjithatë, fushëveprimi i Nenit 6(1) është shumë më i gjerë.

Si rrjedhojë, Gjykata e shfrytëzon termin “ngarkesa penale” në kuptim të përgjithshëm, për të përfshirë:

- **Akuzat për kryerjen e shkeljeve disiplinore**
Engel dhe të tjerë kundër Holandës (Nr. 5100/71 et al.), §§84–85
- **Rastet doganore**
Salabiaku kundër Francës (Nr. 10519/83), §24
- **Rastet tatimore**
Bendenoun kundër Francës (Nr. 12547/86), §47
- **Kundërvajtjet administrative**
Ozturk kundër Gjermanisë (Nr. 8544/79), §§46–56

Megjithatë, për shkak të interpretimit gjithëpërfshirës nga Gjykata, garancitë e Nenit 6 të Konventës gjithashtu shtihen mbi:

- **Procedurat administrative**
Bentham kundër Holandës, (Nr. 8848/80), §36
- **Procedurat kushtetuese**
Ruiz-Mateos kundër Spanjës, (Nr. 12952/87), §§31–32
- **Marrëdhëniet juridike në fushën e veprimtarisë hetimore**
Vanyan kundër Ruisë, (Nr. 53203/99), §§43–50
Khudobin kundër Ruisë, (Nr. 59696/00), §129
Bykov kundër Ruisë (Dhoma e Madhe), (Nr. 4378/02), §§94–105

Për të përmbledhur, standardi i kohëzgjatjes së arsyeshme aplikohet mbi shumicën e procedurave.

3. Kush mund të pretendojë se është viktimë e shkeljes së standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme?

Sipas Neni 6 § 1, viktima mund të jenë:

- Palët e procedurave civile (përfshirë paditësit, të paditurit dhe palët e treta)
- Personat e akuzuar në procedura penale (me variacione të mundshme si persona të dyshuar dhe të dënuar).

Shtetet gjithashtu mund ta shtrijnë aplikimin e kësaj garancie mbi rendet juridike të tyre. Rrjedhimisht, në disa shtete, viktimat në procedura penale mund të përfitojnë nga mjetet juridike të akorduara për sigurimin e kohëzgjatjes së arsyeshme sipas Neni 6 § 1 të Konventës, edhe pse ky i fundit nuk i mbulon formalisht të drejtat e viktimave në procedurë penale⁸.

8 Në Rusi, viktimat në procedura penale gjithashtu mund të kërkojnë kompensim për shkelje të garancive të ndërlidhura me kohëzgjatjen e arsyeshme të procedurës.

II.

CILAT PERIUDHA
SHQYRTOHEN GJATË
VLERËSIMIT TË
KOHËZGJATJES SË
ARSYESHME?

II. CILAT PERIUDHA SHQYRTOHEN GJATË VLERËSIMIT TË KOHËZGJATJES SË ARSYESHME?

Gjykata zakonisht vlerëson kohëzgjatjen e gjithmbarshme të procedurave gjyqësore që mund të përfshihen nga më shumë se një nivel juridiksioni.

Megjithatë, mund të jetë e mundshme që parashtruesi i kërkesës të ankohet për vonesa gjyqësore vetëm në një shkallë të procedurës. Në rastin Portington kundër Greqisë,⁹ ankesa e parashtruesit të kërkesës kishte të bëjë vetëm me kohëzgjatjen e procedurës së apelit para Gjykatës së Apelit, e cila zgjati pothuajse tetë vite. Në këtë rast u konstatua shkelje e Nenit 6 § 1.

Dy çështje janë me rëndësi për Gjykatën: 1) momenti i fillimit të periudhës, apo *dies a quo*; dhe 2) momenti i përfundimit të periudhës, ose *dies ad quem*. Këto momente mund të dallojnë për procedurat penale dhe civile.

1. Procedurat civile

(i) Fillimi i periudhës, apo *dies a quo*

Zakonisht, kohëzgjatja e procedurës kalkulohet nga momenti i paraqitjes së ankesës apo padisë në gjykatë.

Portington kundër Greqisë (Nr. 109/1997/893/1105), §20

Pika e fillimit të procedurës mund të jetë data e adresimit të rastit në një gjykatë vendore në çfarëdo forme të përshkruar me ligjet e zbatueshme.

Megjithatë, ky rregull nuk duhet të kuptohet shumë teknikisht:

Golder kundër Mbretërisë së Bashkuar, (Nr. 4451/70), §32

“**“** Është e paramendueshme... se në raste civile kohëzgjatja e arsyeshme mund të fillojë të numërohet, në disa raste, edhe para nxjerrjes së aktvendimit për fillim të procedurës pranë gjykatës të cilës i është drejtuar paditësi për zgjidhjen e kontestit.”¹⁰

9 Portington kundër Greqisë (109/1997/893/1105). Para. 20

10 Edhe pse vetë aktgjykimi nuk ka pasur të bëjë me shkeljen e standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme, kjo çështje është theksuar nga Gjykata.

Rastet speciale: në rastet 'civile' në të cilat palë janë autoritetet qeveritare mund të merret parasysh edhe faza paraprake (paragjyqësore). Kur ligji rregullon se për zgjidhjen e një çështjeje duhet të shfrytëzohen rrugët administrative, kohëzgjatja e gjithmbarshme e procedurave kalkulohet nga data e paraqitjes së ankesës për zgjidhje të kontestit pranë autoriteteve qeveritare.

Siermiński kundër Polonisë (Nr. 53339/09), § 65

Në raste të tilla, pika e nisjes së procedurës konsiderohet momenti kur:

- ▶ **Paditësi ka paraqitur ankesat ndaj agjencisë administrative që anulonte një licencë**
König kundër Gjermanisë (Nr. 6232/73), § 98
X kundër Francës (Nr. 18020/91), § 31
Kress kundër Francës (Nr. 39594/98), § 90
- ▶ **Paditësit ishin ankuar pranë agjencisë që kishte marrë vendimin për shpronësim**
Erkner dhe Hofauer kundër Austrisë (Nr. 9616/81), § 64
- ▶ **Agjencia sigurimit shoqëror kishte pranuar kërkesën preliminare**
Mocie kundër Francës (Nr. 46096/99), § 21
- ▶ **Është paraqitur kërkesa për ndërprerjen e kujdesit publik për tre fëmijë¹¹**
Olsson kundër Suedisë (Nr. 2) (Nr. 13441/87), §101
- ▶ **Parashtruesit e kërkesës kanë sfiduar vendimin pranë autoritetit që kishte nxjerrë atë**
Erkner dhe Hofauer kundër Austrisë (Nr. 9616/81), §64
Wiesinger kundër Austrisë (Nr. 11796/85), §51
- ▶ **Kërkesa ishte parashtruar pranë bordeve jogjyqësore të sigurimit shoqëror**
Lithgow dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar (Nr. 9006/80 et al.), §199

Rastet speciale: kur procedurat penale ngërthejnë edhe padi civile të cilat nuk janë trajtuar në procedurë penale dhe paditësi është ankuar pranë gjykatës civile, pika e fillimit përcaktohet në datën e paraqitjes së padisë civile në procedurë penale.

Përveç kësaj, në disa raste tjera një procedurë tjetër apo dokument tjetër gjyqësor mund të shënojë fillimin e kësaj periudhës:

- ▶ **Kërkesa për masa të përkohshme**
Cesarini kundër Italisë (Nr. 11892/85), §16
- ▶ **Urdhri për pagesë**
Pugliese kundër Italisë (Nr. 2), (Nr. 11671/85), §16
Tumminelli kundër Italisë (Nr. 13362/87), §14
- ▶ **Parashtrimi i kërkesës pasurore në procedurë penale**
Casciaroli kundër Italisë (Nr. 1973/86), §16
Tomasi kundër Francës (Nr. 11973/86), §124
Acquaviva kundër Francës (Nr. 19248/91), §50

- **Intervenimi në procedura të papërfunduara**¹²
- **Konfiskimi i pronës së bashkëngjitur**¹³
- **Ankimimi i procedurave përbarimore të iniciuara nga parashtruesi i kërkesës**¹⁴
- **Paraqitja e të pandehurve në gjykatë**¹⁵

(ii) Përfundimi i periudhës, ose dies ad quem

Përcaktimi i përfundimit të periudhës për qëllime të vlerësimit të kohëzgjatjes së arsyeshme dallon edhe më shumë në procedura civile dhe penale.

Në përgjithësi, kohëzgjatja e procedurës përfundon në ditën kur nxirret vendimi për zgjidhjen e kontestit, që është momenti kur akti përfundimtar i gjykatës merr formë të prerë.

Blake kundër Mbretërisë së Bashkuar (Nr. 68890/01), §40

Aktgjykimet ose vendimet përfundimtare dallojnë në sisteme dhe mund të përfshijnë:

- **Aktgjykimet e shkallës së parë: të zakonshme (juridiksioni i përgjithshëm)**

Humen kundër Polonisë (Nr. 26614/95), §58

Duclos kundër Francës (Nr. 20940/92 et al.), §53

Ringeisen kundër Austrisë (Nr. 2614/65), §110

Foti dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 7604/76 et al.), §54

Milasi kundër Italisë (Nr. 10527/83), §14

Pugliese kundër Italisë (Nr. 2), (Nr. 11671/85), §16

Caleffi kundër Italisë (Nr. 11890/85), §14

Pugliese (n1) kundër Italisë (Nr. 11840/85), §§9 dhe 13

Scuderi kundër Italisë (Nr. 12986/87), §14

Girolami kundër Italisë (Nr. 13324/87), §14

Ferraro kundër Italisë (Nr. 13440/87), §§10 dhe 15

Adiletta dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 13978/88 et al.), §15

Borgese kundër Italisë (Nr. 12870/87), §15

Monaco kundër Italisë (Nr. 12923/87), §14

Lestini kundër Italisë (Nr. 12859/87), §15

Dobbertin kundër Francës (Nr. 13089/87), §16

Trevisan kundër Italisë dhe Billi kundër Italisë (Nr. 13688/88), §§ 15-16

Scopelliti kundër Italisë (Nr. 15511/89), §18

Silva Pontes kundër Portugalisë (Nr. 14940/89), §§16-19

Yağcı dhe Sargın kundër Turqisë (Nr. 16419/90 dhe 16426/90), §58

12 Varipati kundër Greqisë, 26 tetor 1999, §22

13 Raimondo kundër Italisë, 22 shkurt 1994, §42

14 Barbagallo kundër Italisë, 27 shkurt 1992, §14

15 Capuano kundër Italisë, 25 qershor 1987, §22

► **Ose administrative**¹⁶

Vallée kundër Francës (Nr. 22121/93), §33

Karakaya kundër Francës (Nr. 22800/93), §29

► **Vendim i gjykatës së nivelit të apelit:**

Të rregullt:

Eckle kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 8130/78), §77

Corigliano kundër Italisë (Nr. 8304/78), §36

Unión Alimentaria Sanders S.A. kundër Spanjës (Nr. 11681/85), §30

Ruiz-Mateos kundër Spanjës, 12952/87 (Nr. 12952/87), §§24, 33

Darnell kundër Mbretërisë së Bashkuar (Nr. 15058/89), §21

Raimondo kundër Italisë (Nr. 12954/87), §42

Vendittelli kundër Italisë (Nr. 12954/87), §21

Administrative

Olsson kundër Suedisë (Nr. 2), (Nr. 13441/87), §21

Schouten dhe Meldrum kundër Holandës (Nr. 19005/91, 19006/91), §§17, 27 dhe 62

► **Vendim apo urdhër për të ndërprerë procedurën**► **Urdhër për të refuzuar një padi**► **Gjykim (urdhër) i gjykatës së apelit, kasacionit apo mbikëqyrëse që ka trajtuar apo zgjidhur rastin**► **Në disa raste – vendim i Gjykatës Kushtetuese**¹⁷

Ruiz-Mateos kundër Spanjës (Nr. 12952/87), §35

Deumeland kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 9384/81), §77

Poiss kundër Austrisë (merita) (Nr. 9816/82), §52

Wiesinger kundër Austrisë (Nr. 11796/85), §52

Bock kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 11118/84), §37

Kohëzgjatja e procedurave në nivel të apelit për qëllime të përcaktimit të kohëzgjatjes së arsyeshme:

“ [...] Përderisa mënyra se si Neni 6 aplikohet në lidhje me gjykatat e apelit apo kasacionit varet nga tiparet e posaçme të procedurës në fjalë, nuk mund të ketë asnjë dyshim se procedurat e apelit apo kasacionit bien nën fushëveprimin e Nenit 6... Përkitazi me këtë, kohëzgjatja e procedurave të tilla duhet të merret parasysh gjatë përcaktimit nëse kohëzgjatja e gjithmbarshme e procedurave ishte e arsyeshme”.

Kudła kundër Polonisë (Nr. 30210/96), §122

¹⁶ Scuderi kundër Italisë, 24 gusht 1993, §14

¹⁷ Procedurat pranë Gjykatës Kushtetuese duhet të merren parasysh për kalkulimin e periudhës relevante kur rezultati i procedurave të tilla ka mundësi të ndikojë mbi rezultatit e kontestit të zhvilluar pranë gjykatave të rregullta.

Krahas kësaj, edhe datat si në vijim janë marrë në konsideratë si data të përfundimit të procedurave në praktikën gjyqësore të Gjykatës:

- **Data në të cilën parashtruesi i kërkesës është njoftuar për:**
 - **Aktgjykimin e shkallës së parë**
Karakaya kundër Francës (Nr. 22800/93), §29

 - **Aktgjykimin e gjykatës së apelit**
Union Alimentaria Sanders S.A. kundër Spanjës (Nr. 11681/85), §30

 - **Aktgjykimin e gjykatës supreme**
Lechner dhe Hess kundër Austrisë (Nr. 9316/81), §36 (Gjykata Supreme e Austrisë)
Moreira de Azevedo kundër Portugalisë (Nr. 11296/84), §70 (Gjykata Supreme e Portugalisë)
H. kundër Francës (Nr. 10073/82) (Këshilli Shtetëror i Francës)

- **Data në të cilën aktgjykimi është vendosur në regjistrin zyrtar të gjykatës që e ka nxjerrë atë;**
Brigandì kundër Italisë (Nr. 11460/85) **dhe** Santilli kundër Italisë (Nr. 11634/85), **§28 dhe §18 respektivisht** (Gjykata e Apelit)
Pretto dhe të tjerët kundër Italisë, (Nr. 7984/77), §30; Vocaturo kundër Italisë (Nr. 11891/85), §10 (Gjykata e Kasacionit)

- **Data e skadimit të afateve ligjore për palët (për shembull, për parashtrim të ankesës) ose e vazhdimin të procedurave në gjykatë kurdo që ato janë kthyer për rigjykim;**
Lorenzi, Bernardini dhe Gritti kundër Italisë (Nr. 13301/87), §§9 dhe 13

Nëse një gjykatë vendosë t'i konsiderojë ndaras kërkesat e paditësit, atëherë fundi i procedurave civile konsiderohet momenti në të cilin janë trajtuar të gjitha kërkesat.

Makarova kundër Ruisë (Nr. 23554/03), § 35

Silva Pontes kundër Portugalisë (Nr. 14940/89), §33

(iii) Faza e procedurave të përmbartimit

“ Ekzekutimi i aktgjykimit të nxjerrë nga cilado gjykatë... duhet të konsiderohet si pjesë e 'gjykimit' për qëllime të Nenit 6”.

Hornsby kundër Greqisë (Nr. 18357/91), §40

Prandaj, faza e përmbartimit mund të përfshihet në kohëzgjatjen e gjithmbarshme të procedurës.

Krahas kësaj, faza e përmbartimit është përfshirë në kalkulimin e kohëzgjatjes së procedurave në rastet kur:

- **Obligimi për të kompensuar një dëm është vendosur në procedurat kryesore dhe një shumë e caktuar e dëmit dhe 'parametra tjerë të rëndësishëm të borxhit' definohe në fazën e përmbartimit**

[Di Pede kundër Italisë \(Nr. 15797/89\), §§24,](#) ¹⁸

- **Ka pasur refuzim të stërzgatur nga të paditurit që të ekzekutojnë vendimet për rrënimin e një prone, në një kontest mes personave privatë**

[Yerkimbayev kundër Rosisë \(Nr. 34104/04\), §31](#)

18 Rast i ndërtimit të paligjshëm të një ndërtese.

2. Procedurat penale

Koncepti i ngarkesës penale sipas interpretimit të Nenit 6 § 1 të Konventës, ngjashëm me atë të kontesteve civile, ka kuptim autonom dhe substancial e jo formal

Deweer kundër Belgjikës (Nr. 6903/75), §44

Konventa e shfrytëzon termin “ngarkesë penale” në kuptim të përgjithshëm, duke përfshirë:

- **Akuzat për kryerjen e shkeljeve disiplinore**
Engel dhe të tjerët kundër Holandës (Nr. 5100/71 et al.), §§ 84–85
- **Raste doganore**
Salabiaku kundër Francës (Nr. 10519/83), §24
- **Rastet tatimore**
Bendenoun kundër Francës (Nr. 12547/86), §47
- **Kundërvajtjet administrative**
Ozturk kundër Gjermanisë (Nr. 8544/79), §§ 46–56

Prandaj, rrjedhimisht, nocioni i ngarkesës penale është më fleksibile dhe më e gjerë se sa në kuptimin e fjalëpërfjalshëm të saj.

Neumeister kundër Austrisë (Nr. 1936/63), §18

Adolf kundër Austrisë (Nr. 8269/78), §30

Engel dhe të tjerët kundër Holandës (Nr. 5100/71 et al.), §81

König kundër Gjermanisë (Nr. 6232/73), §88

Eckle kundër Gjermanisë (Nr. 8130/78), §73

Deweer kundër Belgjikës (Nr. 6903/75), §§42 dhe 44

Foti dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 7604/76 et al.), §52

Corigliano kundër Italisë (Nr. 8304/78), §34

Imbrioscia kundër Zvicrës (Nr. 13972/88), §36

(i) Fillimi i periudhës, apo dies a quo

Për të pandehurin, pika e fillimit të procedurës penale është iniciimi i ndjekjes penale. Kjo mund të jetë në momentin e:

- ▶ **Shpalljes së aktakuzës**
Neumeister kundër Austrisë (Nr. 1936/63), §18
- ▶ **Inicimit të një rasti penal apo momenti kur individ i ka mësuar se një rast penal është iniciuar ndaj tij/saj**
Eckle kundër Gjermanisë (Nr. 8130/78), §73
- ▶ **Arrestimit**
Wemhoff kundër Gjermanisë (No.2122/64), § 19
- ▶ **Fillimit të hetimeve preliminare**
Ringelsen kundër Austrisë (Nr. 2614/65), § 110
- ▶ **Lëshimit të urdhër arrestit**
Manzoni kundër Italisë (Nr. 11804/85), § 16
Ferraro kundër Italisë (Nr. 13440/87), § 15
Triggiani kundër Italisë (Nr. 13509/88), § 15
- ▶ **Lëshimit të mandatit të kërkimit**
Eckle kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 8130/78), §75
Coeme dhe të tjerët kundër Belgjikës (Nr. 32492/96 et al.), §133
Stratégies dhe Communications dhe Dumoulin kundër Belgjikës (Nr. 37370/97), §42
- ▶ **Pranimi të njoftimit gjyqësor**
Pugliese kundër Italisë (Nr. 1) (Nr. 11840/85), §14
- ▶ **Pranimi të njoftimit të procedurave penale**
Adiletta dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 13978/88 et al.), §15
- ▶ **Datës së fundit në të cilën parashtruesi i kërkesës ka emëruar avokat mbrojtës**
Mori kundër Italisë (Nr. 13552/88), §14
Hozee kundër Holandës (Nr. 21961/93), §45

Nëse një rast penal fillimisht është iniciuar për shkak të një veprë penale të kryer nga një **individ i paidentifikuar**, koha e arsyeshme e procedurave penale kalkulohet nga momenti i definimit të statusit të të dyshuarit apo pandehurit.

Sipas praktikës gjyqësore të krijuar, fjala ‘aktakuzë’ në përgjithësi mund të definohet si në vijim:

“ [...] si njoftim zyrtar i dhënë një individ i autoriteti kompetent mbi një pretendim që ai ose ajo ka kryer veprë penale”, por i cili “në disa raste mund të jetë në formë të masave tjera të cilat bartin implikimin e një pretendimi të tillë dhe të cilat kanë ndikim substancialisht të ngjashëm mbi të dyshuarin”

Foti dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 7604/76 et al.), §52

Corigliano kundër Italisë (Nr. 8304/78), §34

Testi për të vlerësuar nëse situata e të dyshuarit është “ndikuar substancialisht” për herë të parë është shfrytëzuar nga Komisioni e më pas është marrë nga Gjykata, fillimisht duke iu referuar Komisionit – në shembujt:

Deweer kundër Belgjikës (Nr. 6903/75), §46

Pantea kundër Rumanisë (Nr. 5050/02), §257

Kangasluoma kundër Finlandës (Nr. 48339/99), §26

Slimane-Kaid kundër Francës (Nr. 2) (Nr. 48943/99), §25

Pedersen dhe Baadsgaard kundër Danimarkës (Nr. 49017/99), §44

Për të kuptuar një shembull të situatës kur i dyshuari preket specifkisht nga një veprim, edhe pse në mënyrë relativisht të kufizuar, shihni rastin:

Merit kundër Ukrainës (Nr. 66561/01), §§9 dhe 70

Gjykata është fleksibile në përcaktimin e momentit në të cilin situata e parashtruesit të kërkesës është “ndikuar substancialisht” nga fillimi i procedurave penale. Në një rast procedurat penale kundër parashtruesit të kërkesës ishin iniciuar shumë para arrestimit të saj të saj, gjersa ajo qëndronte në Mbretërinë e Bashkuar, kurse ajo është arrestuar me të arritur në Greqi. Gjykata konstatoi:

“ gjatë qëndrimit të saj në Mbretërinë e Bashkuar, parashtruesja e kërkesës nuk është ndikuar nga procedurat e zhvilluara në Greqi”

Ipsilanti kundër Greqisë (Nr. 56599/00), § 31

NB! Kalkulimi i kohës së arsyeshme në procedura penale mund të fillojë edhe para se personi që i nënshtrohet ndjekjes penale të merr statusin e të dyshuarit apo pandehurit.

NB! Marrja në pyetje e një individi si dëshmitar nuk përbën pikë të fillimit të kalkulimit të kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurave penale nëse të drejtat dhe interesat ligjorë të tij/saj nuk ndikohen.

Prandaj, në kuptim të procedurave penale, kohëzgjatja e arsyeshme mund të fillojë të kalkulohet (dhe zakonisht fillon) para nisjes së gjykimit.

Në procedura penale, garancitë e Nenit 6 § 1 mbulojnë edhe fazën e rigjykimit, edhe në rast kur rigjykimi nuk ka filluar ende.

- **Në rast të tërheqjes së ndjekjes penale dhe aktakuzës**
Angelucci kundër Italisë (Nr. 12666/87), §13; Colacioppo kundër Italisë (Nr. 13593/88), §13
- **Në rastet që janë ende nën hetim**
Viezzler kundër Italisë (Nr. 12598/86), §§15-17; Tumminelli kundër Italisë (Nr. 13362/87), §18

Megjithatë, kohëzgjatja e tepruar e hetimeve kryesisht trajtohet nën prizmin e Neneve 2 dhe 3 të Konventës, ndërsa Neni 6 § 1 paraqitet vetëm si mjet suplementar.

(ii) Fundi i periudhës, apo dies ad quem

Për një individ të ndjekur penalisht, pika e përfundimit të kalkulimit të kohës së procedurës është momenti i ndërprerjes së ndjekjes penale apo i shpalljes së dënimit. Kjo e fundit zakonisht ndodhë në momentin kur dënimi merr formë të prerë.

Dankevich kundër Ukrainës (Nr. 40679/98)

Sonnleitner kundër Austrisë, (Nr. 34813/97)

Fischer kundër Austrisë, 6 maj 2003 (Nr. 16922/90)

Në rastet penale, ashtu si edhe në ato civile, periudha që duhet të merret parasysh kryesisht përfundon me një akt (vendim) gjyqësor të formës së prerë. Akti përfundimtar është ai që vendosë mbi meritat e aktakuzës dhe mund të jetë në formë të dënimit, vendimit për të hedhur poshtë aktakuzën, etj.

Krahas kësaj, skadimi i kohës së procedurës penale definohet nga shkalla në të cilën ajo ndikon mbi të drejtat dhe interesat ligjorë të palëve të përfshira në procedurë penale të tillë.

Në disa raste, parashtruesit e kërkesës nuk duhet të presin përfundimin e procedurës penale për t'u ankuar lidhur me shkëlqen e të drejtës për gjykim brenda një kohëzgjatjeje të arsyeshme, në veçanti në rastet e:

- **Zgjatjes së tepërt të procedurave**
- **Hedhjes së shumëfishtë poshtë të vendimeve dhe kthimit të shumëfishtë në rigjykim**

NB! Hedhja poshtë nga gjykata më e lartë e vendimit të nxjerrë nga gjykata më e ulët nuk përbën bazë për konfirmim të stërzgajtjes së procedurës. Problemi shfaqet kur vendimet e gjykatës më të ulët hedhen poshtë për të njëjtat arsye më shumë se dy herë apo për arsye të ndryshme më shumë se tri herë, duke kthyer disa herë rastin prapa për rigjykim.

Kozyak kundër Ruisë (Nr. 25224/04), §§ 34–35

Svetlana Orlova kundër Ruisë (Nr. 4487/04), § 47

Pikë e përfundimit mund të jetë edhe data në të cilën parashtruesi i kërkesës ka kuptuar se ankesa e tij është hedhur poshtë nga Gjykata e Kasacionit.

Alimena kundër Italisë (Nr. 11910/85), §15

(iii) Fazat tjera të procedurave penale

a. Intervalet kohore të shfrytëzuara për të përcaktuar kohëzgjatjen e gjithmbarshme

Garancitë lidhur me afatin e arsyeshëm mbulojnë edhe fazën paragjyqësore. Për këtë arsye, edhe agjencitë hetuese duhet t'i shmangin vonesat e paarsyeshme.

Naimdzhon Yakubov kundër Ruisë (Nr. 40288/06), § 85

NB! Nuk është e pazakontë që shkeljet lidhur me kohëzgjatjen e arsyeshme të shkaktohen për shkak të vonesave të paarsyeshme që shfaqen në fazën paragjyqësore, edhe në rastet kur gjatë gjykimit nuk ka pasur vonesa tjera.

Për shembull:

- **Periudhat e paarsyeshme të mosveprimit nga autoritetet tatimore gjatë hetimit të kundërvajtjeve tatimore**
Marpa Zeeland B.V. dhe Metal Welding B.V. kundër Holandës (Nr. 46300/99), §§ 61–62
- **Zëvendësimi i njëpasnjëshëm i katër gjyqtarëve hetimorë (si shkak kryesor i vonesave në hetimin e rasteve të kundërvajtjeve doganore)**
Weil kundër Francës (Nr. 49843/99), § 40

Çfarëdo mangësie në hetim mund të rezultojë me shkelje të së drejtës për shqyrtim gjyqësor brenda një afati të arsyeshëm. Si rrjedhojë, në një nga vendimet e veta GJEDNJ ka deklaruar se gjykata nuk ka mundur të fillojë ekzaminimin e rastit për shkak të defekteve të identifikuara në hetimet e kryera dhe katër herë është dashur t'ia kthejë prokurorëve materialet e lëndës.

Buzhinayev kundër Ruisë (Nr. 17679/03), § 47

b. Intervalet kohore që nuk përfshihen në kohëzgjatje të gjithmbarshme

Intervalet kohore mes aktit gjyqësor të formës së prerë dhe datës së procedurave të jashtëzakonshme zakonisht nuk përfshihen në kalkulimin e zgjatjes së gjithmbarshme të procedurës gjyqësore.

Barantseva kundër Ruisë (Nr. 22721/04), § 48

Gjatë vlerësimit të situatave të tilla, Konventa vë në spikamë faktorët vijues:

- ▶ Ankesat e parashtruara pranë gjykatave më të larta brenda një periudhe relativisht të shkurtër kohore (për shembull, gjashtë muaj);
- ▶ Të drejtën e palës së përfshirë për të parashtruar ankesë;
- ▶ Kur baza për parashtrimin e ankesës është e ngjashme me bazën e dorëzimit të ankesës në kasacion;
- ▶ Instancat kur ankesa parashtrohet pranë gjykatës që ka autorizime të gjera, të cilat, i mundësojnë asaj që vendimin e ankimuar ta hedhin poshtë, rastin ta kthejnë për rigjykim apo të ndryshojnë vendimin e marrë lidhur me të;
- ▶ Kur ankesa e palës së prekur shqyrtohet nga kjo gjykatë dhe a është dhënë përgjigje e arsyeshme në aktin gjyqësor relevant

III.

KRITERET E
ZBATUESHME PR
VLERËSIMIN E
KOHËZGJATJES SË
ARSYESHMETË
PROCEDURËS

III. KRITERET E ZBATUESHME PËR VLERËSIMIN E KOHËZGJATJES SË ARSYESHME TË PROCEDURËS

1. Hyrje

Gjykata ka elaboruar kriteret për vlerësimin e kohëzgjatjes së procedurave. Secili prej tyre është interpretuar në formë të detajuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës.

NB! Këto kritere përfshijnë:

- Komplexitetin e rastit
- Sjelljen e parashtuesit të kërkesës dhe autoriteteve relevante
- Cili ishte interesi i parashtruesit të kërkesës në kontest

[Frydlender kundër Francës \[GC\], \(Nr. 30979/96\), §43](#)

Vlerësimi arsyeshmërisë së kohëzgjatjes së procedurave është proces tejet individual dhe i bazuar kryekëput në rrethanat e rastit të caktuar. Kohëzgjatja e njëjtë e procedurës mund të konsiderohet e arsyeshme në një rast dhe e paarsyeshme në rastin tjetër.

Gjykata shfrytëzon standarde të ndryshme të vlerësimit të rasteve nga sisteme kombëtare me probleme strukturore të vonesave të paarsyeshme (Italia, Polonia, Serbia). Nëse problemi është strukturor dhe këmbëngulës, Gjykata aplikon një standard më të ulët të të dëshmuarit, duke mos i hyrë vlerësimit më të detajuar, në veçanti në rast të mungesës së mjeteve juridike efektive vendore që është dëshmuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës.

2. Kriteret lidhur me natyrën e rastit

(i) Kompleksiteti i rastit

Ky është kriteri kryesor sa i përket natyrës së rastit.

König kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 6232/73), §99

Buchholz kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 7759/77), §49

Eckle kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 8130/78), §80

Foti dhe të tjerët kundër Italisë (merita) (Nr. 7604/76 et al.), Corigliano kundër Italisë (Nr. 8304/78), §56 dhe §37.

Zimmermann dhe Steiner kundër Zvicrës (Nr. 8737/79), §24

“Kompleksiteti” nga perspektivat e ndryshme të tij trajtohet në shembuj të caktuar të praktikës gjyqësore. Një rast konsiderohet i ndërlikuar për shkak të një sërë faktorësh materialë e proceduralë. Rasti mund të jetë kompleks për shkak të:

- ▶ Fakteve dhe/ose çështjeve ligjore që duhet zgjidhur
- ▶ Çështjeve procedurale

a. Kompleksiteti i fakteve

Kompleksiteti faktik i rastit shfaqet si rrjedhojë e paraqitjes së rrethanave të ndryshme, siç janë:

- ▶ Numri dhe natyra specifike e akuzave
Arap Yalgin dhe të tjerët kundër Turqisë (No: 33370/96), §27
- ▶ Prezenca e qytetarëve të huajë dhe nevoja për përkthim të materialeve

- **Vështirësive të asociuara me ftuarjen dhe transportimin e pjesëmarrësve të huaj në procedurë për kryerjen e veprimeve hetimore, gjyqësore dhe procedurale**
[Petr Korolev kundër Ruisë \(Nr. 38112/04\), § 60](#)
- **Natyrës tejet të ndjeshme të veprave të ngarkuara të ndërlidhura me sigurinë kombëtare**
[Dobbertin kundër Francës \(Nr. 13089/87\), §42](#)
- **Moshës së shtyrë dhe gjendjes shëndetësore të të akuzuarit**
[Konashevskaya dhe të tjerët kundër Ruisë \(Nr. 3009/07\), § 54](#)
- **Nevojës për qëndrime të ekspertëve**
[Ilowiecki kundër Polonisë \(Nr. 27504/95\), §87](#)
[Billi kundër Italisë \(Nr. 15118/89\), §19](#)
[Scopelliti kundër Italisë \(Nr. 15511/89\), §23](#)
[Francëssco Lombardo kundër Italisë \(Nr. 11519/85\), §22](#)
- **Ndërlíkueshmërisë së ekzaminimeve dhe punës së nevojshme për realizimin e tyre**
[Sutyagin kundër Ruisë \(Nr. 30024/02\), § 152](#)
[Salikova kundër Ruisë \(Nr. 25270/06\), § 55](#)
- **Kompleksitetit të ekzaminimeve**
[Scopelliti kundër Italisë \(Nr. 15511/89\), §23](#)
- **Vështirësive në sigurimin e provave**
[Allenet de Ribemont kundër Francës \(Nr. 15175/89\), §§48-50](#)
- **Nevojës për të vërtetuar versionet e ndryshme të ngjarjes**
[Vladimir Romanov kundër Ruisë \(Nr. 41461/02\), § 86](#)
- **Afateve kohore për hetime**
[Kolchinayev kundër Ruisë \(Nr. 28961/03\), § 20](#)
- **Fakteve të rëndësisë ligjore që janë shfaqur para shumë kohe dhe të cilat duhet të vërtetohen**
[Sablon kundër Belgjikës \(Nr. 36445/97\), § 94](#)
- **Numrit dhe natyrës së veprimeve hetimore të kryera për rastin**
[Alekhin kundër Ruisë \(No.10638/08\), § 163](#)
- **Numrit të madh të provave**
[Humen kundër Polonisë \[Grand Chamber\], \(Nr. 26614/95\), § 63](#)
- **Pyetjeve të rënda lidhur me provat**
[Allenet de Ribemont kundër Francës \(Nr. 15175/89\), §§48-50](#)
- **Nevojës për të përcaktuar vendndodhjen e dëshmitarëve**
[König kundër Gjermanisë \(Nr. 6232/73\), § 102](#)

b. Kompleksiteti i çështjeve juridike

Kompleksiteti juridik i një rasti mund të rritet në rrethanat në vijim:

- ▶ **Në raste penale, disa kategori krimesh duhet të qartësohen dhe i nënshtrohen rregulloreve komplekse, qoftë në kuptim të strukturës qoftë të përmbajtjes, në fushën e financave dhe veprimtarisë financiare, ekonomike, doganore dhe të tjera.**
- ▶ **Nevoja për interpretim të një marrëveshjeje ndërkombëtare**
Beaumont kundër Francës (Nr. 15287/89), § 33
- ▶ **Aplikimi i një ligji të ri dhe të paqartë**
Pretto dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 7984/77), §32
- ▶ **Çështje të juridiksionit**
De Moor kundër Belgjikës (Nr. 16997/90), §§16, 19-20, 22, 27 & 67
Allenet de Ribemont kundër Francës (Nr. 15175/89), §§15-20 dhe 48-50
- ▶ **Interpretimi i një traktati ndërkombëtar**
Beaumont kundër Francës (Nr. 15287/89), § 33
- ▶ **Ekzistimi i zbrazëtirave dhe kolizionit mes ligjit material dhe atij procedural.**

Duke njohur faktin se një rast është kompleks apo relativisht kompleks, Gjykata supozon se procedurat në atë rast mund të zgjasin më gjatë se normalisht pa shkelur parimet e “kohëzgjatjes së arsyeshme”.

Lemesle kundër Francës (dec.) (Nr. 42461/98)

Megjithatë, edhe në rastet e kualifikuara si komplekse, kohëzgjatja e tepërt e gjithmbarshme e procedurës mund të konsiderohet si shkelje e detyrimit për të shqyrtuar rastin “brenda një kohe të arsyeshme”.

Pafitis dhe të tjerët kundër Greqisë (Nr. 20323/92), § 93

Për këtë arsye, marrëdhënia mes kompleksitetit të rastit dhe kohëzgjatjes së tij duhet të vlerësohet për secilin rast ndaras.

c. Kompleksiteti procedural

Kompleksiteti procedural mund të shfaqet si rrjedhojë e:

- ▶ **Numrit të madh të palëve**
H. kundër Mbretërisë së Bashkuar (merita), (Nr. 9580/81), §72
Manieri kundër Italisë (Nr. 12053/86), dhe Cardarelli kundër Italisë (Nr. 12148/86), §18 dhe §17
Billi kundër Italisë, (Nr. 15118/89), §19
- ▶ **Numrit të të pandehurve dhe dëshmitarëve**
Bejer kundër Polonisë (Nr. 38328/97), §49
Milasi kundër Italisë (Nr. 10527/83), §16
Golino kundër Italisë (Nr. 12172/86), §17

- **Numrit të madh të kërkesave homologe të parashtruara nga palët;**
- **Vërtetimit të pretendimeve apo përpunimit të kërkesave të caktuara**
Buchholz kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 7759/77), §55
Lechner dhe Hess kundër Austrisë (Nr. 9316/81), §43
- **Sigurimit të materialeve nga gjykatat e huaja**
Manzoni kundër Italisë (Nr. 11804/85), §18

Mbi të gjitha, rrethanat e rastit duhet vlerësuar në kuptim të asaj se a janë marrë me kohë hapat e caktuar proceduralë.

Kompleksiteti i rastit nuk do të thotë se gjykata nuk duhet të ndërmarrë të gjitha masat për të shmangur periudha të mosveprimit apo vonesave, për të cilat shteti mund të konsiderohet më pas përgjegjës.

Gjykata nganjëherë kufizohet vetëm në përkufizimin se një rast i caktuar ka ndonjë dozë kompleksiteti dhe i referohet përmbledhjes së fakteve.

X. kundër Francës (Nr. 18020/91), §36

Salesi kundër Italisë 13023/87), §18

Vallée kundër Francës (Nr. 22121/93), § 38

Ajo gjithashtu shpesh thekson se rasti nuk është kompleks dhe nuk ngërthen ndonjë dozë të theksuar të kompleksitetit.

Stran Greek Refineries dhe Stratis Andreadis kundër Greqisë (Nr. 13427/87), §55

Acquaviva kundër Francës (Nr. 19248/91), §§29 dhe 57

(ii) Sjellja e palëve në procedurë

NB! Sipas një parimi themelor të praktikës gjyqësore të Gjykatës, vetëm vonesat të cilat i atribuohen Shtetit konsiderohen dështim për t'iu përmbajtur kërkesave për kohëzgjatje të arsyeshme.

Buchholz kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 7759/77), §49

Zimmermann dhe Steiner kundër Zvicrës (No.8737/79), §24

H kundër Mbretërisë së Bashkuar (merita) (Nr. 9580/81), §71

Martins Moreira kundër Portugalisë (Nr. 11371/85), §50

H. kundër Francës (Nr. 10073/82), §55

Megjithatë, vonesat në procedura mund të shkaktohen shpesh edhe nga palët dhe nga sjellja e avokatëve mbrojtës në procedura penale. Kjo është arsyeja përse para vlerësimit të sjelljes së autoriteteve kombëtare relevante, Gjykata gjithmonë do të ekzaminojë sjelljen e palëve tjera.

Shembuj të asaj se si palët mund t'i kontribuojë kohëzgjatjes së procedurave:

- ▶ **Zgjedhja e gjykatës së gabuar për të filluar procedurën**
Beaumont kundër Francës (Nr. 15287/89), §§12-13 dhe 33
Allenet de Ribemont kundër Francës (Nr. 15175/89), §53
- ▶ **Kërkesat për shtyrje, pyetjet e mëtejme preliminare dhe zgjatja e afateve**
Buchholz kundër Gjermanisë (Nr. 7759/77), §§56-57
Eckle kundër Gjermanisë (merita) (Nr. 8130/78), §90
Pretto dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 7984/77), §33
Allenet de Ribemont kundër Francës (Nr. 15175/89), §§52 dhe 53
Paccione kundër Italisë (Nr. 16753/90), §20
Acquaviva kundër Francës (Nr. 19248/91), §61
- ▶ **Abuzimi i të drejtës për ankesë kundër veprimeve procedurale, vendimeve, etj.**
- ▶ **Kërkesat e shpeshta për të shtyrë seancat gjyqësore për shkak të mungesës së avokatëve.**
Sergey Denisov dhe të tjerët kundër Rusisë (Nr. 1985/05 et al.), § 138, dhe të tjerë
- ▶ **Zëvendësimi i shpeshtë i avokatëve**
Klamecki kundër Polonisë (Nr. 25415/94), § 93
- ▶ **Numri i tepërt dhe justifikimi joadekuat i kërkesave për të shtyrë seancat për shkak të arsyeve shëndetësore dhe për arsye tjera**
Lazariu kundër Rumanisë (Nr. 31973/03), § 149
- ▶ **Sjellja e të pandehurit në gjykatore**
Sergey Denisov dhe të tjerët kundër Rusisë (Nr. 1985/05 et al.), §139
- ▶ **Ndryshimi i strategjisë së mbrojtjes në një fazë të shtyrë të shqyrtimit të rastit, që rezulton me nevojën për të marrë në pyetje dëshmitarë të rinj dhe për të ekzaminuar prova të reja**
Barfuss kundër the Republikës Çeke (Nr. 35848/97), § 81
- ▶ **Shmangia nga hetuesit dhe gjykata (Gjykata ka theksuar se 'periudha e kohës kur paditësi ka qenë në arrati nuk mund të kalkulohet')**
Girolami kundër Italisë (Nr. 13324/87), § 13
- ▶ **Dështimi për t'u paraqitur në seancë**
Lechner dhe Hess kundër Austrisë (Nr. 9316/81), §47
Arena (Nr. 13261/87), Cormio (Nr. 13130/87), Idrocalce S.R.L (Nr. 12088/86), Gana kundër Italisë (Nr. 13024/87), §17, §16, §18 dhe §18
Acquaviva kundër Francës (Nr. 19248/91), §61
- ▶ **Vonesat në dhënien e përgjigjeve**
Manifattura FL kundër Italisë (Nr. 12407/86), §18

► **Vonesat në identifikimin e dëshmitarëve që duhet ekzaminuar**

Idrocalce S.R.L. kundër Italisë (Nr. 12088/86), §18

Parimet në vijim janë përcaktuar nga Gjykata për të vlerësuar sjelljen e palëve dhe ndikimin e kësaj sjelljeje në kohëzgjatjen e gjithmbarshme të procedurës:

NB! Palët mund të shfrytëzojnë të gjitha mundësitë e ofruara nga ligjet vendore në mbrojtje të interesave të veta.

Moiseyev kundër Ruisë (Nr. 62936/00), § 192

► **Sjellja e parashtruesve të kërkesave përbën fakt objekt që nuk mund t'i atribuohet Shtetit të paditur**

Wiesinger kundër Austrisë (Nr. 11796/85), §57

Pretto dhe të tjerët kundër (Nr. Italisë, 7984/77), §33

Deumeland kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 9384/81), §35

Union Alimentaria Sanders S.A. kundër Spanjës (Nr. 11681/85), §35

H. kundër Francës 10073/82, §55

Pretto dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 7984/77), §34

Erkner dhe Hofauer kundër Austrisë (Nr. 9616/81), Poiss kundër Austrisë (Nr. 9816/82)

dhe Lechner dhe Hess kundër Austrisë (Nr. 9316/81), §68

► **Neni 6 i Konventës nuk kërkon që mbrojtja të bashkëpunojë me autoritetet gjyqësore dhe të tjera**

Komarova kundër Ruisë (Nr. 19126/02), § 50

► **Zyrtarët publikë përgjegjës për procedurën penale duhet të jenë të kujdesshëm gjatë procedimit të rasteve penale dhe nuk mund të kufizojnë të drejtat dhe interesat e personave të përfshirë në procedurë.**

Panchenko kundër Ruisë (Nr. 45100/98), § 134

Komarova kundër Ruisë (Nr. 19126/02), § 51-53

► **Autoritetet gjyqësore janë përgjegjëse për "marrjen e çdo mase që ka mundësi të bëjë të qartë a janë të vërteta apo jo akuzat"**

Neumeister kundër Austrisë (Nr. 1936/63), §21

Me fjalë tjera, nevoja për të respektuar kohëzgjatjen e arsyeshme procedurale nuk mund të justifikojë kufizimin e të drejtave të palëve në procedurë, të cilat garantohen me Nenin 6 të Konventës (për shembull, të drejtën e barazisë procedurale të palëve në procedurë; të drejtën individuale të të akuzuarit për të marrë në pyetje dëshmitarët e palës tjetër).

NB! Në procedura penale, mosveprimi nga ana e paditësit nuk e liron shtetin nga obligimi i vet për të respektuar parimin e kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurës penale.

Karasev kundër Ruisë (Nr. 30251/03), § 31

“ [Paditësit duhet të demonstrojnë kujdes në realizimin e veprimeve procedurale të cilat janë relevante për ta në nivel të procedurës gjyqësore kombëtare, të përmbahen nga taktikat zhagitëse dhe të shfrytëzojnë të gjitha mjetet që ua ofron legjislacioni kombëtar për të përshpejtuar procedurat.”

Kupriny kundër Ruisë (Nr. 24827/06), § 42

Njëkohësisht, i dyshuari dhe i pandehuri nuk mund të detyrohen të bashkëpunojnë aktivisht me autoritetet.

Smirnova kundër Ruisë (Nr. 46133/99 dhe 48183/99), § 74

Belashev kundër Ruisë (Nr. 28617/03), § 72

Shenoyev kundër Ruisë (Nr. 2563/06), § 65

Kriteri kryesor do të vazhdojë të jetë sinqeriteti i individëve që marrin pjesë në procedurë në kuptim të përmbushjes së detyrimeve procedurale të tyre.

Gjykata nuk ka konstatuar shkelje të Nenit 6 kur paditësi ka kontribuar në shumë mënyra në vonesa procedurale me sjellje të pasinqertë (në veçanti, si rrjedhojë e dështimit për të marrë pjesë në seanca gjyqësore, kërkesave për të shtyrë seancat dëgjimore dhe dështimit për të siguruar provat e kërkuara).

Lammi kundër Finlandës (Nr. 53835/00), § 33

J.R. kundër Belgjikës (Nr. 56367/09), §§ 61–64

NB! Bartja e përgjegjësisë tek i pandehuri për vonesa të caktuara në procedurë nuk do të thotë se shteti (i padituri) lirohet nga përgjegjësia për shkeljen e standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurës.

Megjithatë, edhe nëse i pandehuri është fajtor për vonimin e procedurave, kjo nuk do të konsiderohet e rëndësishme në thelb për kohëzgjatjen e gjithmbarshme të procedurave.

Është e domosdoshme që të analizohen veprimet e gjykatës, do të thotë masat të cilat janë ndërmarrë për t'i inkurajuar palët në procedurë që aktivisht t'i përmbushin detyrimet e tyre procedurale.

Gjykatat vendore nuk mund të qëndrojnë indiferente ndaj abuzimit të të drejtave procedurale nga palët dhe vonesave të vazhdueshme dhe të përsëritura të procedurës: qëndrimi i palëve nuk i liron gjykatat nga obligimi për të siguruar gjykim ekspeditiv siç kërkohet me Nenin 6.

Guincho kundër Portugalisë (Nr. 8990/80), §32

Buchholz kundër Gjermanisë (Nr. 7759/77), §50

Capuano kundër Italisë (Nr. 9381/81), §§24-25

Baraona kundër Portugalisë (Nr. 10092/82), §48

Martins Moreira kundër Portugalisë (Nr. 11371/85), §46

Neves e Silva kundër Portugalisë (Nr. 11213/84), §43

Union Alimentaria Sanders S.A. kundër Spanjës (Nr. 11681/85), §§34- 35

Vernillo kundër Francës (Nr. 11889/85), §30

Scopelliti kundër Italisë (Nr. 15511/89), §25

Ciricosta dhe Viola kundër Italisë (Nr. 19753/92), §30

Dështimi i gjykatës për të ndërmarrë masa sa u përket palëve në procedurë penale veprimet apo mosveprimet e së cilave shkaktojnë vonesa të procesit, mund të përbëjë bazë për konsiderimin e shtetit të paditur si përgjegjës për vonesa në procedurë.

Sidorenko kundër Rusisë (Nr. 4459/03), § 34

(iii) Sjellja e autoriteteve administrative dhe gjyqësore

a. Faktorët lidhur me organizimin e sistemit gjyqësor

NB! Sipas Konventës, shtetet nënshkruese kanë obligim të përgjithshëm pozitiv që të organizojnë sistemin gjyqësor asisoj që të parandalojnë çfarëdo shkelje të standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme gjatë ekzaminimit të rasteve.

Pelissier dhe Sassi kundër Francës (Nr. 25444/94), § 74

Për këtë arsye, faktorët në vijim nuk mund të shfrytëzohen në asnjë rast për ta justifikuar kohëzgjatjen e tepërt të procedurave:

- **Barra e madhe e punës së gjykatave e natyrës së përkohshme dhe, për më tepër, strukturore**
Muti kundër Italisë (Nr. 14146/88), § 15
- **Vështirësitë administrative ose organizative**
Komracheva kundër Rusisë (Nr. 53084/99)
- **Periudhat e gjata të njoftimeve gjyqësore për kohën dhe vendin e mbajtjes së seancave gjyqësore**

- ▶ **Cilësia joadekaute e hetimeve preliminare**
- ▶ **Vështirësitë në formimin e paneleve dhe jurive**
- ▶ **Mungesa e paarsyeshme avokatëve të caktuar për të marrë pjesë në procedura penale**
- ▶ **Niveli joadekuat i zbatueshmërisë së urdhrave të gjyqtarëve për t'i sjellë palët në seancë**
- ▶ **Mungesa e komunikimit adekuat mes autoriteteve të drejtësisë penale (vonesat në transferimin e shkresave të lëndës nga një organ tek tjetrit)**
Pishchalnikov kundër Ruisë (Nr. 7025/04), §51
Rakhmonov kundër Ruisë (Nr. 50031/11), §60
- ▶ **Mungesa e premisave adekuate rrethore;**
- ▶ **Pamundësia për të sjellë të pandehurit në gjykatë në kohë të duhur për shkak të mungesës së automjeteve motorike, etj.**
Goroshchenya kundër Ruisë (Nr. 38711/03), § 101
- ▶ **Periudhat e gjata të ekzaminimeve forenzike**
Rysev kundër Ruisë (Nr. 924/03), § 33
- ▶ **Organizimi joefikas i ndarjes së lëndëve mes gjyqtarëve (zëvendësimi i gjyqtarëve që janë sëmurë apo janë larguar, që nënkupton rinisjen e procesit)**
Yeliseyev kundër Ruisë (Nr. 12098/04), § 21
Volodina kundër Ruisë [Komisioni] (Nr. 41261/17), § 60
- ▶ **Periudhat e gjata të pasigurisë sa i përket juridiksionit dhe alokimit përkatës të kontestit**
Baburin kundër Ruisë (Nr. 55520/00), § 42

Megjithatë, ekzistojnë situata në të cilat Shteti nuk do të konsiderohet përgjegjës për vonesat e shkaktuara nga veprimet apo mosveprimet e autoriteteve. Për shembull, grumbullimi i përkohshëm i një numri i madh i lëndëve të pazgjidhura në gjykatë liron shtetin nga përgjegjësia, me kusht që autoritetet të kenë ndërmarrë veprime të arsyeshme për t'u marrë me këtë situatë të jashtëzakonshme.

[Bucholz kundër Gjermanisë \(Nr. 7759/77\), § 61](#)

Njëkohësisht, kur problemi bëhet për nga natyra strukturor, metodat e përkohshme siç janë trajtimi i lëndëve të caktuara me prioritet nuk mjaftojnë më dhe Shteti nuk mund të shtyjë më tej ndërmarrjen e masave efektive.

[Zimmermann dhe Steiner kundër Zvicrës \(Nr. 8737/79\), 13 July 1983](#)

Kriteret e vlerësimit të kohëzgjatjes së procedurës aplikohen në formë fleksibile dhe këmbëngulëse.

[H kundër Francës \(Nr. 10073/82\), §58](#)

[Moreira de Azevedo kundër Portugalisë \(merita\) \(Nr. 11296/84\), §74](#)

[Vernillo kundër Francës \(Nr. 11889/85\), §38](#)

b. Sjellja e autoriteteve administrative

Ekzistojnë mënyra të mira në të cilat autoritetet zyrtare mund t'i kontribuojnë kohëzgjatjes së procedurës:

- **Vonesat e autoriteteve administrative në rihapjen e procedurave**
Poiss kundër Austrisë (merita) (Nr. 9816/82), §59
- **Vonesa e autoritetit administrativ në dhënien e konfirmimit formal të vendimit të nevojshëm për të filluar procedurën kontestimore**
Schouten dhe Meldrum kundër Holandës (Nr. 19005/91 dhe 19006/91), §§64-69
- **Stërzgjatja e hetimeve**
Ferraro kundër Italisë (Nr. 13440/87), §17
Tusa kundër Italisë (Nr. 13299/87), §17
Cooperativa Parco Cuma kundër Italisë (Nr. 12145/86), §18
- **Vonesat në mbylljen e hetimit, me kusht të përmbylljes së mëpasshme të tij sipas nevojës**
Neumeister kundër Austrisë (Nr. 1936/63), §20
- **Shfrytëzimi i taktikave të shtyrjes nga autoritetet administrative që kanë për qëllim parandalimin e prodhimit të dëshmive të rëndësishme jetike**
Allenet de Ribemont kundër Francës (Nr. 15175/89), §56

Mangësitë në veprimet hetimore që mund të ndikojnë në kohëzgjatjen e procedurave përfshijnë:

- **Mungesën e arsyeve të mjaftueshme për të refuzuar iniciimin e një rasti penal duhet të konsiderohet si defekt tejet serioz në fazën hetimore**
Polonskiy kundër Ruisë (Nr. 30033/05), § 122
Lyapin kundër Ruisë (Nr. 46956/09), § 137

NB! E drejta për kohëzgjatje të arsyeshme të procedurave penale konsiderohet si e përmbushur edhe nëse procedurat në fjalë marrin shumë kohë, me kusht që veprimet e autoriteteve në kuptim të hetimit dhe zgjidhjes së veprës penale dhe respektimit të kohës së arsyeshme për procedurën penale të vërtetohet se kanë qenë në kohë të duhur, adekuate dhe me kujdes të nevojshëm.

Kjo nënkupton:

- **Kryerjen e veprimeve adekuate hetimore dhe procedurale me kohë dhe kujdes**¹⁹
Nikiforov kundër Ruisë (Nr. 42837/04), §48
- **Vendime procedurale të marra në kohë**

¹⁹ Kujdesi duhet të nënkuptojë seriozitetin e përpjekjeve të ndërmarra për të kuptuar çka ka ndodhur.

- ▶ **Hartimin me kohë dhe kujdes të dokumenteve procedurale dhe dërgimin e tyre tek palët përkatëse**
- ▶ **Vendosjen me kohë për papranueshmërinë e provave**

Kërkesa për veprim në mënyrë adekuate, me kujdes dhe në kohë mund të plotësohet përmes:

- ▶ **Ndërmarrjes së menjëhershme të veprimeve të kërkuara, pasi që autoritetet të njoftohen për një vepër penale**
- ▶ **Obligimit të autoriteteve kombëtare që të veprojnë në bazë të iniciativës së tyre menjëherë pasi ta kuptojnë se çfarë ka ndodhur**
 Bazorkina kundër Ruisë (Nr. 69481/01), § 117
 A.A. kundër Ruisë (Nr. 49097/08), § 88
 Shanin kundër Ruisë (Nr. 24460/04), § 68
 Davididze kundër Ruisë (Nr. 8810/05), § 108
 Guluyeva dhe të tjerët kundër Ruisë (Nr. 1675/07), § 81

Shteti duhet të ndërmerr të gjitha masat e arsyeshme në dispozicion për të siguruar prova dhe vërtetuar faktet dhe rrethanat e rastit.

Vladimir Romanov kundër Ruisë (Nr. 41461/02), § 86

c. Sjellja e autoriteteve gjyqësore

Veprimet e gjykatës dhe autoriteteve tjera janë mbase kriteri kryesor për vlerësimin e standardit të kohëzgjatjes së procedurës. Shkelja e garancisë së kohës së arsyeshme mund të vërtetohet vetëm nëse ka vonesa që janë shkaktuar nga agjencitë kompetente qeveritare.

Kriteri është përkufizuar edhe në sferën civile (nga aktgjykimi në rastin König)

König kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 6232/73), §99

Edhe në sferën penale (nga aktgjykimi në rastin Foti dhe të tjerët).

Foti dhe të tjerët kundër Italisë (merita) (Nr. 7604/76 et al.), §56

Mansur kundër Turqisë (Nr. 16026/90), §61

Ekzistojnë mënyra të ndryshme se si veprimet apo mosveprimet e gjykatave mund t'i kontribuojnë stërzgjatjes së procedurave:

- ▶ **Vonesat në marrjen e dëshmitarëve në pyetje dhe nxjerrjen e urdhrave për ekspertizë**
 Golino kundër Italisë (Nr. 12172/86), §17
 Caffé Roversi S.P.A. kundër Italisë (Nr. 12825/87), §18
 Cooperativa Parco Cuma kundër Italisë (Nr. 12145/86), §18
- ▶ **Vonesat në sjelljen e të pandehurit në seancë**
 Frau kundër Italisë (Nr. 12147/86), §16
 Casciaroli kundër Italisë (Nr. 11973/86), §18

- **Vonesat në sigurimin e ekspertizës gjatë gjykimit**
Francèssco Lombardi kundër Italisë (Nr. 43039/98)
Muti kundër Italisë (Nr. 14146/88), §17
- **Ftesat e gabueshme për dëshmitarë**
Tumminelli kundër Italisë (Nr. 13362/87), §17
- **Mungesa e masave hetimore gjatë gjykimit**
G. kundër Italisë (Nr. 12787/87), §17
Barbagallo kundër Italisë (Nr. 13132/87), §16
- **Dështimi për të marrë ekspertizë të urdhëruar nga gjykata e apelit**
Bock kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 11118/84), §44
- **Vonesat në mohimin e juridiksionit**
Barbagallo kundër Italisë (Nr. 13132/87), §17
Pandolfelli dhe Palumbo kundër Italisë (Nr. 13218/87), §17
Allenet de Ribemont kundër Francës (Nr. 15175/89), §56
- **Vonesat në konstatimin se ftesat nuk janë në formën e duhur**
Barbagallo kundër Italisë (Nr. 13132/87), §17
- **Vonesat në urdhërimin e shpalljes së pafajësisë së pjesshme pas hyrjes në fuqi të legjislacionit më favorizues penal**
Yağcı dhe Sargın kundër Turqisë (Nr. 16419/90 dhe 16426/90), §69
- **Vonesat dhe gabimet drejtshkrimore që rezultojnë me moskuptim të ftesave**
Cifola kundër Italisë (Nr. 13216/87), §16
- **Pranimi i një numri të madh parashtresash**
König kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 6232/73), §104
- **Numri dhe frekuenca e seancave dëgjimore**
Buchholz kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 7759/77), §§59, 60 dhe 63
Bock kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 11118/84), §42
Santilli kundër Italisë (Nr. 11634/85), §20
- **Intervali i stërzgatur mes dy aktgjykimeve homologe**
Karakaya kundër Francës (Nr. 22800/93), §44
- **Dështimi i gjykatës për të shfrytëzuar autorizimet e veta për të sajuar prova të rëndësishme jetike**
Allenet de Ribemont kundër Francës (Nr. 15175/89), §56
- **Dështimi i gjykatës për të shfrytëzuar autorizimet e veta ligjore për të siguruar ekspeditivitet të procedurës në raste më urgjente**
X kundër Francës (Nr. 18020/91) §§47-48
Vallée kundër Francës (Nr. 22121/93), §48
Karakaya kundër Francës (Nr. 22800/93), §44

- ▶ **Periudhat e gjata mes deklarimit se një rast është i gatshëm për vendim dhe nxjerrjes së aktgjykimit**
Union Alimentaria Sanders S.A. kundër Spanjës (Nr. 11681/85), §36
Biondi kundër Italisë (Nr. 12871/87), §18
- ▶ **Vonesat në hartimin e aktgjykimit pas marrjes së tij**
B. kundër Austrisë (Nr. 11968/86), §52
Massa kundër Italisë (Nr. 14399/88), §16
- ▶ **Vonesat në regjistrimin e aktgjykimit në shkrimore në rastet kur kjo kërkohet nga legjislacioni vendor**
Monaco kundër Italisë (Nr. 12923/87), §17
Lestini kundër Italisë (Nr. 12859/87), §18
- ▶ **Lëshimi i vonuar i vendimit të motivuar dhe dërgimi i vonuar i tij nga gjyqtari (për shembull, 11 muaj në një rast)**
Rash kundër Ruisë (Nr. 28954/02), § 25
- ▶ **Lëshimi i vonuar i regjistrimeve të gjykimit, duke penguar palët në studimin dhe familjarizimin e tyre me to**
Rednikov kundër Ruisë (Nr. 18072/04), § 30
- ▶ **Vonesa e shkrimores gjatë dërgimit të shkresave të lëndës tek një gjykatë më e lartë apo një divizion tjetër me seli në një qytet tjetër**
Foti dhe të tjerët kundër Italisë (merita) (Nr. 7604/76 et al.), §75
Corigliano kundër Italisë (Nr. 8304/78), §49
Lechner dhe Hess kundër Austrisë (Nr. 9316/81), §§55-56
Martins Moreira kundër Portugalisë (Nr. 11371/85), §52
Casciaroli kundër Italisë (Nr. 11973/86), §18
Abdoella kundër Holandës (Nr. 12728/87), §§23-25
- ▶ **Më përgjithësisht, periudha të gjata të ‘mosveprimit’ ose ‘stagnimit’**
Foti dhe të tjerët kundër Italisë (merita) (Nr. 7604/76 et al.), §68
Corigliano kundër Italisë (Nr. 8304/78), §47
Zimmermann dhe Steiner kundër Zvicrës (Nr. 8737/79), §§27 dhe 32
Guincho kundër Portugalisë (Nr. 8990/80), §§35-36
Deumeland kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 9384/81), §§81, 82, 84, 87 dhe 88
Poiss kundër Austrisë (merita) (Nr. 9816/82), §59
Lechner dhe Hess kundër Austrisë (Nr. 9316/81), §§54, 56, 57 dhe 59
Union Alimentaria Sanders S.A. kundër Spanjës (Nr. 11681/85), §36

Gjykata ka theksuar, në disa raste, problemin e sigurimit të palëve në procedurë dhe dështimin e gjykatave kombëtare për të ndërmarrë masa për disiplinimin e palëve në procedurë dhe për t'u siguruar se të gjitha veprimet procedurale janë ndërmarrë në kohë të duhur.

Për shembull:

- ▶ **Seancat gjyqësore janë shtyrë tetë herë për shkak të mospjesëmarrjes së të pandehurit dhe procesi ka zgjatur shtatë muaj**
Sokolov kundër Ruisë (Nr. 3734/02), § 40
- ▶ **Dëshmitari i mbrojtjes nuk është paraqitur në seancë gjyqësore pesë herë dhe seanca është shtyrë disa herë**
Sukhov kundër Ruisë (Nr. 32805/03), § 35

- **Vonesat në konstatimin se disa të pandehur nuk janë ftuar**
Cooperativa Parco Cuma kundër Italisë (Nr. 12145/86), §18
- **Vonesat në dërgimin e shkresave të lëndës tek i pandehuri**
Allenet de Ribemont kundër Francës (Nr. 15175/89), §56
- **Vonesat në njoftimin e apelit për një nga palët**
Serrentino kundër Italisë (Nr. 12295/86), §18
- **Dështimi për t'ia komunikuar datën e seancës njëres nga palë**
Neumeister kundër Austrisë (Nr. 1936/63), §20
König kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 6232/73), §110
Eckle kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 8130/78), §92
Union Alimentaria Sanders S.A. kundër Spanjës (Nr. 11681/85), §36
H. kundër Francës (Nr. 10073/82), §56
Pugliese kundër Italisë (Nr. 1) (Nr. 11840/85), §19
Caleffi kundër Italisë, (Nr. 11890/85), §17
- **Vonesat në dërgimin e aktgjykimit**
Eckle kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 8130/78), §84
Karakaya kundër Francës (Nr. 22800/93), §44

NB! Shumica e shkeljeve zakonisht ndërlidhen me dështimin e autoriteteve gjyqësore për të ndërmarrë masa përkatëse për të disiplinuar palët dhe, rrjedhimisht, për të siguruar zhvillim të procedurës brenda afateve të arsyeshme.

Disa veprime të gjykatës nuk do të konsiderohen gjithmonë shkelje e parimit të kohëzgjatjes së arsyeshme, edhe nëse ato rezultojnë me zgjatje të procedurave.

Për shembull, pezullimi i procedurës penale para përfundimit të një procedure paralele në një rast tjetër, rezultati i së cilës do të ketë efekt paragjyqësor, mund të justifikohet dhe Gjykata mund të zbresë periudhën e pezullimit nga kohëzgjatja e gjithmbarshme e procedurave.

Megjithatë, është plotësisht e mundshme që pezullimi në fjalë të mund të konsiderohet i pajustificuar dhe vonesë në rrethana të një rasti specifik, dhe që shteti i paditur të konsiderohet përgjegjës për të.

Plaksin kundër Ruisë (Nr. 14949/02), § 41

Shembuj tjerë të konstatimit se nuk ka shkelje janë:

- **Integrimi i disa rasteve penale**
Wejrup kundër Denmark (dec.) (Nr. 49126/99)
- **Pezullimi i procedurave në raste kur autoritetet gjyqësore të shtetit të paditur janë duke pritur nga shtetet tjera ekzekutimin e një urdhri ndërkombëtar të hetimit apo një vendimi gjyqësor**
Włoch kundër Polonisë (Nr. 27785/95), §§ 149–150

3. Sa është e rëndësishme procedura për parashtruesin e kërkesës?

Një tjetër kriter i rëndësishëm i vlerësimit është rëndësia e procedurës për situatën e parashtruesit të kërkesës (“Çka do thotë procedura për parashtruesin e kërkesës?”).

Buchholz kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 7759/77), §49

Ky kriter mund të jetë për nga natyra edhe monetar edhe jomonetar.

Vallée kundër Francës (Nr. 22121/93), §49

Karakaya kundër Francës (Nr. 22800/93), §45

Kriteri për herë të parë u përdor në rastin “**König kundër Gjermanisë.**” Zhvillimi i këtij kriteri në praktikën e mëtejme rezultoi me shfaqjen e një kategorie të veçantë të rasteve që kërkonin shqyrtim urgjent.

Neni 6 § 1 kërkon nga autoritetet që të ushtrojnë kujdes të veçantë ose të posaçëm në rastet nga fushat në vijim:

▶ **Kontestet familjare**

Bock kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 11118/84), § 48

Voleský kundër Republikës Çeke (Nr. 63627/00), § 106

Laino kundër Italisë (Nr. 33158/96), § 21

▶ **Përcaktimit të atërisë**

Mikulic kundër Kroacisë (Nr. 53176/99), §§ 44-46

Ebru dhe Tayfun Engin Colak kundër Turqisë (Nr. 60176/00), §75

Bock kundër Gjermanisë (Nr. 11118/84), § 49

▶ **Statusit dhe kapacitetit civil (veçanërisht me ndikim në gëzimin e respektimit të së drejtës për jetë familjare)**

Bock kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 11118/84), §§48-49

Taiuti kundër Italisë (Nr. 12238/86), §18

Maciariello kundër Italisë (Nr. 12284/86), §18

Gana kundër Italisë (Nr. 13024/87), §17

- **Viktimave të aksidenteve rrugore (në kuptim të dëmeve)**
Martins Moreira kundër Portugalisë (Nr. 11371/85), §59
Serrentino kundër Italisë (Nr. 12295/86), §19
Silva Pontes kundër Portugalisë (Nr. 14940/89), §39
- **Viktimave të krimeve të dhunshme**
Caloc kundër Francës (Nr. 33951/96), §§120 dhe 119
- **Viktimave të dhunës policore**
Krastanov kundër Bullgarisë (Nr. 50222/99), §70
- **Punësimit dhe rasteve sociale**
Doustaly kundër Francës (Nr. 26256/95), § 48
Frydlender kundër Francës (Nr. 30979/96), § 45
Zawadzki kundër Polonisë (Nr. 34158/96), § 75
Caleffi kundër Italisë (Nr. 11890/85), §17
- **Tërheqjes së lejes për të ushtruar profesion mjekësor dhe për të drejtuar klinikë**
König kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 6232/73), §111
- **Kontesteve pensionale**
Nibbio kundër Italisë (Nr. 12854/87), §18

Në kuptim të procedurave penale:

- **Të pandehurve të mbajtur në paraburgim**
Abdoella kundër Holandës (Nr. 12728/87), §24
Kalashnikov kundër Ruisë (Nr. 47095/99), §132
Phillis kundër Greqisë (Nr. 2) (Nr. 19773/92), §35
Portington kundër Greqisë (Nr. 28523/95), §21
Sari kundër Turqisë dhe Danimarkës (Nr. 21889/93), §72
Djaid kundër Francës (Nr. 38687/97), §33
Debboub alias Hussein Ali kundër Francës (Nr. 37786/97), §46
Jablonski kundër Polonisë (Nr. 33492/96), §102

Kujdes i veçantë duhet të ushtrohet në sferat vijuese²⁰:

- **Kufizimit të autoritetit prindëror, rastet e adaptimit të fëmijëve**
Paulsen-Medalen dhe Svensson kundër Suedisë (Nr. 16817/90), § 41
- **Vendosjes dhe mbajtjes së fëmijëve në kujdes publik (për shkak të pasojave potencialisht serioze dhe të pakthyeshme për marrëdhëniet prind-fëmijë)**
Johansen kundër Norvegjisë (Nr. 17383/90), §88
Schaal kundër Luksemburgut (Nr. 51773/99), §35 (rast penal)
E.O. dhe V.P. kundër Sllovakisë (Nr. 56193/00 dhe 57581/00), §85
H. kundër Mbretërisë së Bashkuar (merita) (Nr. 9580/81), §85
Olsson kundër Suedisë (Nr. 2), (Nr. 13441/87), §103
Hokkanen kundër Finlandës (Nr. 19823/92), §72²¹

20 Frederic Edel. Kohëzgjatja e procedurave civile dhe penale në praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejta të Njeriut – Publikim i Këshillit të Evropës, 2007.

21 Në dy shembujt e fundit, megjithatë, rrethanat specifike të rastit – procedura relativisht e shkurtër, kompleksiteti i rastit, etj. kanë bërë që Gjykata të konstatojë se nuk pa pasur shkelje.

▶ **Personave me sëmundje të pashërueshme dhe jetëgjatësi të pritshme të kufizuar.**

Matrena Polupanova kundër Ruisë (Nr. 21447/04)

Angelova kundër Ruisë (Nr. 33820/04), § 48

X kundër Francës (Nr. 18020/91), §§44 dhe 47

Vallée kundër Francës (Nr. 22121/93), §§47 dhe 49

Karakaya kundër Francës (Nr. 22800/93), §§43 dhe 45

A. dhe të tjerët kundër Danimarkës (Nr. 20826/92), §78

K.T. kundër Francës, 19 mars 2002, §14

Beaumer kundër Francës (Nr. 65323/01), §30

Kërkesa më të rrepta janë aplikuar në llojet e rasteve në vijim:

a. Kompensim për dëmtim të shëndetit, edhe kur palët rrezikojnë të mos jetojnë mjaftueshëm për të parë fundin e procedurës për shkak të shëndetit të rënduar të tyre			
Rasti	Koha	Çështja e trajtuar në procedurë para gjykatave vendore	Vendimi i GJEDNJ
1. X. v.	2 vite	Kompensimi për dëmtim të shëndetit (bartje e HIV gjatë transfuzionit të gjakut)	Ka shkelje
2. Pailot kundër Francës (1998)	1 vit dhe 10 muaj	Zbatimi i marrëveshjes për zgjidhje miqësore të kontestit, në bazë të së cilit viktimës është dashur t'i paguhet kompensim si rezultat i marrjes së HIV nga transfuzioni i gjakut	Ka shkelje
3. Krastanov kundër Bullgarisë (2004)	4 vite	Kompensimi për dëmtim të shëndetit të shkaktuar nga zyrtarë policorë	Ka shkelje

b. Konteste familjare lidhur me fëmijët, privimin e të drejtave familjare dhe largimin e fëmijëve			
Rasti	Koha	Çështja e trajtuar në procedurë para gjykatave vendore	Vendimi i GJEDNJ
1. Hokkanen kundër Finlandës (1994)	1 vit e 5 muaj	Përcaktimi i vendit të jetesës së fëmijës	Nuk ka shkelje
2. Paulsen-Medalen dhe Svensson kundër Suedisë (1998)	3 vite e 3 muaj	E drejta e nënës për të parë dhe folur me fëmijën e saj nën kujdestari	Nuk ka shkelje
3. Cunha Martins Da Silva Couto kundër Portugalisë (2015)	2 vite e 11 muaj	E drejta e babait për të parë dhe folur me fëmijën e tij nën kujdestari	Ka shkelje

c. Raste të statusit martesor, privimit apo kthimit të aftësisë juridike për të vepruar				
	Rasti	Koha	Çështja e trajtuar në procedurë para gjykatave vendore	Vendimi i GJEDNJ
1.	Laino kundër Italisë (DP, 1999)	8 vite e 2 muaj	Procedurë shkurorëzimi	Ka shkelje
2.	Mikulic kundër Kroacisë (2002)	4 vite e 2 muaj	Përcaktimi i gjinisë	Ka shkelje
3.	V.K. kundër Kroacisë (2012)	5 vite e 8 muaj	Kontest atërie	Ka shkelje

Me kalimin e kohës, kriteri i kujdesit të veçantë/posaçëm ka filluar të shfrytëzohet edhe në raste penale.

NB! Faktori kryesor i vlerësimit të urgjencës së veçantë në një rast penal është paraburgimi i të pandehurit i cili pret t’i bëhet i ditur dënimi.

Rastet e iniciuara nga të burgosurit burgimi i së cilëve shkelë Nenin 3 të Konventës janë edhe më urgjente.

[Veliyev kundër Rosisë \(Nr. 24202/05\), § 178](#)

Në disa raste të caktuara, GJEDNJ ka analizuar aspektin ekonomik si faktor që mund të bëjë një rast penal që të konsiderohet me urgjencë, në veçanti ndikimin e ndjekjes penale të paditësit në aftësinë e tij/saj për të vazhduar veprimtarinë ekonomike.

[İntiba kundër Turqisë \(Nr. 42585/98\), § 52](#)

4. Kohëzgjatja e gjithmbarshme e procedurës. Vlerësim i përgjithshëm i rastit.

Kriteret e ndryshme për vlerësimin e kohëzgjatjes së arsyeshme, do të thotë kompleksiteti, sjellja e palëve dhe autoritetit dhe vlerësimi i ndikimit të procedurës mbi palën mund të jenë të ndërlidhura shumë ngushtë mes veti. Në raste të tilla Gjykata duhet të bëjë një vlerësim të përgjithshëm të rastit.

Konig kundër Republikës Federale të Gjermanisë (merita) (Nr. 6232/73), §§105 dhe 111

Buchholz kundër Republikës Federale të Gjermanisë (Nr. 7759/77), §63

Zimmermann dhe Steiner kundër Zvicrës (Nr. 8737/79), §32

Pretto dhe të tjerët kundër Italisë (Nr. 7984/77), §37

Guincho kundër Portugalisë (Nr. 8990/80), §41

Prandaj, sjellja e palëve mund t'ia shtojë kompleksitetin një procedure, ndërsa rëndësia e rezultatit të kësaj procedure për parashtruesin e kërkesës i detyron autoritetet që të ushtrojnë më shumë kujdes të veçantë.

Në disa raste, vonesat mund të konsiderohen se kanë qenë normale. Megjithatë, Gjykata në kryerjen e vlerësimit të gjithmbarshëm ka gjetur shkelje në kuptim të:

- ▶ **Kohëzgjatjes së procedurave, të vlerësuara në vete dhe në përgjithësi (posaçërisht nëse shteti i paditur nuk ka ofruar sqarime)**
 - Obermeier kundër Austrisë (Nr. 11761/85), §72
 - Editions Periscope kundër Francës (Nr. 11760/85), §44
 - Messina kundër Italisë (Nr. 13803/88), §28
 - Darnell kundër Mbretërisë së Bashkuar (Nr. 15058/89), §21
 - Allenet de Ribemont kundër Francës (Nr. 15175/89), §57
- ▶ **Pranimet të fajësisë nga shteti i paditur**
 - Darnell kundër Mbretërisë së Bashkuar (Nr. 15058/89), §20
- ▶ **Rezultatit të procedurave, së paku në rast të marrëveshjeve jashtëgjyqësore**
 - Cormio kundër Italisë (Nr. 13130/87), §§16-17

► **Amnistisë**

Vendittelli kundër Italisë (Nr. 14804/89), §29

► **Një tjetër kriter që nganjëherë përfshin disa shkallë të gjykatave apo, për të qenë më të saktë, proporcionin mes kohëzgjatjes së gjithmbarshme të procedurës me numrin e shkallëve të gjyqësorit në të cilat është zhvilluar ajo**

Cesarini kundër Italisë (Nr. 11892/85), §20 (tri nivele)

Salerno kundër Italisë (Nr. 11955/86), §21 (tri nivele)

Abdoella kundër Holandës (Nr. 12728/87), §22 (pesë nivele)

Olsson kundër Suedisë (Nr. 2) (Nr. 13441/87), §§105 dhe 106 (tri nivele)

Raimondo kundër Italisë (Nr. 12954/87), §44 (dy nivele)

Vendittelli kundër Italisë (Nr. 14804/89), §29

Hokkanen kundër Finlandës (Nr. 19823/92), §72 (tri nivele)

Në parim, një vit për një shkallë të gjykatës mund të konsiderohet si kohëzgjatje e arsyeshme

Obasa kundër Mbretërisë së Bashkuar (Nr. 50034/99), § 35 (procedurë civile)

Hutchison Reid kundër Mbretërisë së Bashkuar (Nr. 50272/99), § 79 (procedurë penale)

Madje edhe një vit e gjysmë në disa raste

Satakunnan Markkinaporssi Oy dhe Satamedia Oy kundër Finlandës (Nr. 931/13), § 88

Nganjëherë në bazë të rezultateve të një analize konsistente të secilit nga katër kriteret e përkruara më lartë, është e pamundur të arrihet deri tek konkluzat nëse është respektuar parimi i kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurës në një rast të caktuar. Në rast të tillë, mund të aplikohet një kriter shtesë - vlerësimi i gjithmbarshëm i kohëzgjatjes së tërë procedurës për rastin, marrë parasysh të gjitha kriteret.

Obermeier kundër Austrisë (Nr. 11761/85), § 72

Manzoni kundër Italisë (Nr. 11804/85), § 18

Laghouti dhe të tjerët kundër Luksemburgut (Nr. 33747/02), § 33 (procedurë civile)

Romanova kundër Ruisë (Nr. 23215/02), § 143

Velichko kundër Ruisë (Nr. 19664/07), § 105 (procedurë penale)

Ruajtja e baraspeshës mes zgjidhjes së rastit brenda afatit të duhur dhe interesave të drejtësisë përbën parim të rëndësishëm të vlerësimi të gjithmbarshëm.

Meshcheryakov kundër Ruisë (Nr. 24564/04), § 44 (procedurë civile)

Boddaert kundër Belgjikës (Nr. 12919/87), § 39 (procedurë penale)

Mbetet pyetja lidhur me periudhat e përafërta që mund të shfrytëzohen si referencë nga gjykatat vendore për të vlerësuar nëse kohëzgjatja e procedurave është në 'zonë të kuqe'.

Studimet mbi kohëzgjatjen e procedurave nga CEPEJ, në bazë të praktikës gjyqësore të GJEDNJ zbulojnë në lidhje me procedurat se:

- ▶ **Kohëzgjatja e gjithmbarshme prej deri në dy vite për nivel juridiksioni gjyqësor kryesisht konsiderohet si e arsyeshme për raste të rëndomta (jo komplekse).**

Kur procedurat kanë zgjatur mbi dy vite, Gjykata i ka ekzaminuar rastet me kujdes për të vlerësuar nëse kanë ekzistuar arsye objektive për këtë vonesë, siç janë kompleksiteti i rastit, apo ushtrimi i kujdesit të duhur nga autoritetet kombëtare gjatë procesit në fjalë.

NB! Në raste komplekse, Gjykata mund të lejojë kohë më të gjatë, por duke i kushtuar kujdes të veçantë periudhave të mosveprimit të cilat janë qartazi të stërzgatura. Megjithatë, periudhat më të gjata të lejuara janë shumë rrallë mbi 5 vite dhe pothuajse kurrë mbi 8 vite.

Në të ashtuquajturat raste me prioritet në të cilat trajtohet një çështje specifike, gjykata mund të shmanget nga qasja e përgjithshme dhe të konstatojë shkelje edhe kur rastet kanë zgjatur më pak se dy vite për nivel juridiksioni. Për shembull, kjo do të ndodhë në rastet kur:

- ▶ **Gjendja e shëndetit të parashtruesit të kërkesës është kritike**
- ▶ **Vonesa mund të ketë pasoja të pariparueshme mbi parashtruesin e kërkesës**

Të vetmet raste kur Gjykata nuk ka konstatuar shkelje përkundër stërzgjatjes së dukshme të procedurave ishin rastet kur sjellja e parashtruesve të kërkesave ishte konsideruar faktor kyç për vonesa.²²

Megjithatë, duhet theksuar se kohëzgjatja e procedurave duhet të vlerësohet në baza individuale dhe informatat më sipër janë dhënë për t'u shërbyer gjyqtarëve në nivel kombëtar krahas kriterëve tjerë.

Shembuj të rasteve të caktuara kur GJEDNJ ka konstatuar (apo jo) shkelje të standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurës janë paraqitur në Shtojcën 1 më poshtë.

Komente të përgjithshme lidhur me Shtojcën 1:

- ▶ **Kur procedurat janë të shkurta (deri në tri vite), përqindja e rasteve të regjistruara si të tilla që nuk respektojnë parimin e “kohëzgjatjes së arsyeshme” është shumë e ulët, përveç në “raste të urgjencës së veçantë”**
- ▶ **Në rastet që janë në kufi të vlerësimit (kur kohëzgjatja e gjithmbarshme e procedurës është 3 deri në 5 vite), konstatimi i shkeljes varet fuqishëm nga rrethanat e secilit rast specifik**
- ▶ **Në rastet me kohëzgjatje më të gjatë të procedurave (pesë vite e më gjatë), konstatim më i pritshëm është se ka mosrespektim të kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurës, por edhe këtu ka përjashtime.**

22 Komisioni Evropian për Eficiencë të Drejtësisë (KEED): Kohëzgjatja e procedurave në shtetet anëtare të Këshillit të Evropës, bazuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (CEPEJ(2018)26) <https://rm.coe.int/cepej-2018-26-en-rapport-calvez-regis-en-length-of-court-proceedings-e/16808ffc7b>

SHTOJCA 1: Shembuj të kohëzgjatjes së procedurës

a. Nuk ka shkelje

I. Raste penale, periudha të gjata (> 5 vite)					
	Rasti	Viti	Koha	Vepra penale	Faktori kyç
1.	Boddaert kundër Belgjikës	1992	6 vite dhe 2 muaj	Vrasje	U ruajt baraspesha mes administrimit të shpejtë dhe adekuat të drejtësisë
2.	Hozee kundër Holandës	1998	8 vite dhe 5 muaj	Evazion fiskal	Kompleksiteti i rastit (faktet)
3.	I. A. kundër Francës	1998	6 vite dhe 9 muaj	Vrasje	Kompleksiteti i rastit (faktet), sjellja e të akuzuarit
4.	Van Pelt kundër Francës	1998	8 vite dhe 8 muaj	Trafikim ndërkombëtar i narkotikëve	Kompleksiteti i rastit, udhëzimet për hetim ndërkombëtar
5.	Wloch kundër Polonisë	2000	6 vite	Trafikim ndërkombëtar i fëmijëve	Kompleksiteti i rastit, udhëzimet për hetim ndërkombëtar
6.	C. P. dhe të tjerët kundër Francës	2000	7 vite dhe 10 muaj	Mashtrim	Kompleksiteti i rastit
7.	Beck kundër Norvegjisë	2001	7 vite dhe 7 muaj	Mashtrim	Kompleksiteti i rastit, regjistrimi i kohëzgjatjes së procedurave në shqiptimin e dënimit
8.	Debbasch kundër Francës	2002	7 vite dhe 11 muaj	Falsifikim i dokumenteve, keqpërdorim i besimit	Kompleksiteti i rastit, sjellja e të akuzuarit
9.	Wejrup kundër Danimarkës	2002	7 vite dhe 9 muaj	Mashtrim	Kompleksiteti specifik i rastit
10.	Klamecki kundër Polonisë	2002	6 vite dhe 1 muaj	Mashtrim	Kompleksiteti i rastit, sjellja e të akuzuarit
11.	Pedersen dhe Pedersen kundër Danimarkës	2004	8 vite dhe 3 muaj	Shkelje e rregulloreve për mbrojtjen e mjedisit	Sjellja e të akuzuarve dhe avokatit të tyre

Rasti	Viti	Koha	Vepra penale	Faktori kyç
12. Intiba kundër Turqisë	2005	7 vite dhe 11 muaj	Mashtrim	Kompleksiteti i rastit
13. Lammi kundër Finlandës	2005	7 vite dhe 10 muaj	Përvetësim	Veprimet zhagjitëse nga parashtruesi i kërkesës
14. M.A.T. kundër Turqisë	2006	7 vite	Ryshfet	Kompleksiteti i rastit, sjellja e te akuzuarit
15. Pêcheur kundër Luksemburgut	2007	7 vite dhe 9 muaj	Vrasje në tentativë	Kompleksiteti relativ i rastit
16. Petr Korolev kundër Ruisë	2010	5 vite dhe 4 muaj	Manipulim i aktgjykimeve të huaja	Kompleksiteti relativ i rastit, sjellja e të akuzuarit
17. Sergey Timofeyev kundër Ruisë	2010	5 vite dhe 4 muaj	Përdhunim në tentativë	Pezullim i arsyeshëm i hetimeve
18. Borodin kundër Ruisë	2012	5 vite dhe 3 vite	Vrasje	Kompleksiteti relativ i rastit, sjellja e të akuzuarit
19. Dementjeva kundër Letonisë	2012	8 vite dhe 5 muaj	Mashtrim	Sjellja e të akuzuarit
20. Larionovs dhe Tess kundër Letonisë	2014	7 vite dhe 10 muaj	Mashtrim, shpifje	Sjellja e të akuzuarit
21. Lazariu kundër Rumanisë	2015	7 vite	Keqpërdorim i autorizimit, posedim i narkotikëve	Kriteret e gjithmbarshme (vlerësimi i përgjithshëm)
22. Kurganovs kundër Letonisë	2015	5 vite dhe 3 muaj	Vrasje	Kompleksiteti i rastit, gjendja shëndetësore e të akuzuarit
23. Yaikov kundër Ruisë	2016	7 vite dhe 9 muaj	Organizim në banda kriminale	Kompleksiteti i rastit, vonesa të paarsyeshme nga agjencitë qeveritare
24. Sergey Denisov dhe të tjerët kundër Ruisë	2017	8 vite dhe 5 muaj	Grabitje	Kompleksiteti ekskluziv i rastit
25. Habran dhe Dalem kundër Belgjikës	2016	7 vite dhe 9 muaj	Organizim në banda kriminale	Kompleksiteti i rastit, vonesa të paarsyeshme nga agjencitë qeveritare

II. Raste civile, periudha të gjata (> 6 vite)					
	Rasti	Viti	Vepra penale	Faktori kyç	Key factor
1.	Vernillo kundër Francës	1991	7 vite dhe 6 muaj	Kontest mes individëve privatë lidhur me shpërndarjen e një marrëveshjeje për shitblerjen e një banese	Sjellja e palëve
2.	Monnet kundër Francës	1993	7 vite dhe 1 muaj	Shkurorezim	Sjellja e paditësit
3.	Katte Klitsche de la Grange kundër Italisë	1994	8 vite	Kërkesë për kompensim të dëmeve ndaj autoriteteve lokale kompetente për urbanizim	Kompleksiteti juridik dhe faktik i rastit
4.	Ciricosta dhe Viola kundër Italisë	1995	15 vite	Kontest mes individëve privatë lidhur me punët ndërtimore në parcela të ngjitura	Sjellja e palëve
5.	Phocas kundër Francës	1996	8 vite dhe 5 muaj	Kompensim për konfiskim të pronës për qëllime publike	Sjellja e paditësit
6.	Lemesle kundër Francës	2001	8 vite dhe 2 muaj	Përgjegjësia e një klinike private për shërbime të cilësisë së ulët që kanë shkaktuar paaftësim	Kompleksiteti i rastit, sjellja e paditësit dhe përfaqësuesve të tij
7.	Stoidis kundër Greqisë	2001	6 vite dhe 1 muaj	Largim nga puna	Sjellja e palëve
8.	Calvelli dhe Ciglio kundër Italisë	2002	6 vite dhe 3 muaj	Paditës civilë në procedurë penale, rast i gabimit mjekësor	Kompleksiteti i rastit
9.	Mangualde Pinto kundër Francës	2002	6 vite dhe 2 muaj	Largim nga puna	Sjellja e palëve
10.	Koua Poirrez kundër Francës	2003	7 vite dhe 7 muaj	Dhënie e beneficioneve për aftësi të kufizuara	Kompleksiteti i rastit, rëndësia e zgjidhjes për palën
11.	Martial Lemoine kundër Francës	2003	7 vite dhe 8 muaj	Kontest banesor mes individëve	Sjellja e palëve
12.	Borderie kundër Francës	2003	7 vite dhe 9 muaj	Shkurorezim	Sjellja e palëve

Rasti	Viti	Vepra penale	Kontest banesor mes individëve	Key factor
13. Liadis kundër Greqisë	2004	14 vite dhe 9 muaj	Padi ndaj një ndërmarrjeje shtetërore duke kërkuar dëmshpërblim për pronën e dëmtuar	Sjellja e paditësit
14. Denis kundër Francës	2004	7 vite dhe 4 muaj	Largim dhe kthim në punë	Sjellja e paditësit
15. Patrianakos kundër Greqisë	2004	14 vite dhe 10 muaj	Padi ndaj një ndërmarrjeje shtetërore duke kërkuar dëmshpërblim për pronën e dëmtuar	Sjellja e palëve
16. Rousakou kundër Greqisë	2005	16 vite	Dëmshpërblim për dëmtim prone	Sjellja e paditësit
17. Krasuski kundër Polonisë	2005	6 vite dhe 5 muaj	Dëmshpërblim për dëmtim prone	Kompleksiteti i rastit, numri i instancave gjyqësore
18. Glykantzi kundër Greqisë	2005	6 vite dhe 9 muaj	Pagesa e pagave të mbetura nga një klinikë shtetërore	Sjellja e paditësit
19. Rylski kundër Polonisë	2006	8 vite dhe 3 muaj	Shkurorëzim	Kompleksiteti i rastit, sjellja e paditësit
20. Bekir-Ousta dhe të tjerët kundër Greqisë	2007	10 vite	Regjistrim i një organizate joqeveritare	Kompleksiteti i rastit, Sjellja e paditësit
21. Ancel kundër Turqisë	2009	8 vite dhe 4 muaj	Përcaktimi i vendbanimit të fëmijës	Sjellja e paditësit
22. Gromzig kundër Gjermanisë	2010	12 vite dhe 7 muaj	Kthimi i pronës së shpronësuar	Kompleksiteti i rastit, sjellja e paditësit
23. Tyukov kundër Ruisë	2013	6 vite dhe 7 muaj	Kontest mes individësh për pronë të paluajtshme	Kompleksiteti i rastit, sjellja e paditësit
24. Pereira da Silva kundër Portugalisë	2016	12 vite dhe 2 muaj	Padi për kompensimin e shpenzimeve të udhëtimit nga një gjyqtar i pensionuar	Sjellja e paditësit
25. Evropaikai Daikopai-European Holidays A.E. kundër Greqisë	2016	19 vite dhe 3 muaj	Falimentim i subjektit juridik (debororit)	Sjellja e paditësit (kompani kreditore)

Kjo përmbledhje ka për synim që të sigurojë aplikimin më të lehtë të standardit të kohëzgjatjes së arsyeshme të procedurës. E njëjta ka për qëllim të qartësojë garancitë themelore procedurale dhe mënyrën e shfrytëzimit të tyre. Njëkohësisht, përmbledhja mëton të identifikojë faktorët që ndikojnë në kohëzgjatjen e procedurave ligjore dhe të përshkruajë disa prej mekanizmave që parandalojnë vonesat në zhvillimin e procedurave gjyqësore, përfshirë ato që rezultojnë nga sjellja mashtruese e individëve të përfshirë në rast dhe personave tjerë.

Kjo përmbledhje mund të jetë e dobishme për juristë që merren me mbrojtjen e të drejtave të njeriut nëpër procedura gjyqësore.

SQI

www.coe.int

Këshilli i Evropës është organizata kryesore e kontinentit për të drejtat e njeriut. Në të bëjnë pjesë 47 shtete anëtare, duke përfshirë të gjitha shtetet anëtare të Bashkimit Evropian. Të gjithë shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, dokument i cili është hartuar për të mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe shtetin e së drejtës. Gjykata Evropiane mbikëqyr zbatimin e Konventës nga shtetet anëtare.